

Jaarverslag 2020

Het honderdvijftiende boekjaar

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Personalia	3
Kerncijfers	4
Bericht van de Raad van Commissarissen	5
Verslag van de directie	7
Voornaamste risico's en onzekerheden.....	13
Liquiditeit.....	14
Gevoeligheidsanalyses.....	14
Code Duurzaam Beleggen.....	14
Corporate Governance.....	15
Risicobeheer.....	15
Vooruitzichten 2021.....	16
Jaarrekening	18
Balans.....	18
Winst- en Verliesrekening.....	20
Kasstroomoverzicht.....	22
Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en presentatie.....	23
Toelichting op de Balans.....	30
Toelichting op de Winst- en Verliesrekening.....	40
Gebeurtenissen na balansdatum.....	46
Risicoparagraaf.....	46
Winstbronnen.....	54
Overige gegevens	55
Bestemming van de Winst.....	55
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	56

Personalia

Raad van Commissarissen

Drs. A.A. (Lex) Geerdes, voorzitter
Drs. S.A. (Sibylla) Bantema EMFC RC, vicevoorzitter
Prof. dr. M.M. (Marcel) Levi MD PhD
Drs. E. (Erik) Muetstege

Audit Comité

Drs. A.A. (Lex) Geerdes
Drs. S.A. (Sibylla) Bantema EMFC RC
Prof. dr. M.M. (Marcel) Levi MD PhD
Drs. E. (Erik) Muetstege

Directie

Drs. G.Th. (Gilbert) Pluym AAG, algemeen directeur
Drs. S.N. (Seada) van den Herik, directeur

Management

J.J. (Joke) Verbaan AAG, operationeel manager
H.J.M. (Henk-Jan) Osse (toegevoegd aan management vanaf 01-01-2021)

Geneeskundig adviseurs

Drs. ir. H.C. (Hans) Ablij, internist
Drs. A. (André) Gaasbeek, internist
Drs. G. (Gijs) Willemsen, internist

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Kerncijfers

(bedragen x € 1.000)

	2020	2019	2018	2017	2016
Bruto premies periodiek	5.267	5.231	5.550	5.547	6.082
Bruto premies ineens	65	33	24	13	29
Bruto premies totaal	5.332	5.264	5.574	5.560	6.111
Bruto kapitaalproductie	175.212	110.111	39.859	82.532	92.198
Netto kapitaalproductie	99.266	40.750	-21.435	6.271	23.385
Bruto verzekerd bedrag	856.177	756.911	716.161	738.378	732.108
Technische voorziening e.r.	32.226	28.287	28.036	29.071	30.959
Beleggingen balanswaarde ultimo	86.897	90.479	81.469	85.189	91.053
Vereiste solvabiliteit	24.033	24.838	18.031	24.397	23.484
Aanwezige solvabiliteit	53.590	59.986	54.542	59.466	60.892
Solvabiliteit in % ¹⁾	223%	242%	302%	244%	259%
Balanstotaal	97.435	101.156	94.487	102.743	103.978
Premieomzet	5.332	5.264	5.574	5.560	6.111
Opbrengst uit beleggingen	4.252	3.904	9.887	13.058	14.430
Totale omzet	9.584	9.168	15.461	18.618	20.541
Acquisitiekosten	408	428	408	338	411
Beheers- en personeelskosten	1.953	1.983	1.603	1.454	1.311
Provisie van herverzekeraars	-23	-26	-26	-27	-26
Bedrijfskosten totaal	2.338	2.385	1.985	1.765	1.696
Bruto uitkeringen	4.983	3.960	4.869	7.439	5.396
Winst bestemd voor cedenten	-	550	677	509	669
Resultaat technische rekening	-4.622	-239	381	614	851
Netto resultaat	-2.889	2.695	7.620	9.327	10.345
Dividend	-	2.400	2.400	3.750	5.100
Uitkering t.l.v. Overige reserve	2.400	-	-	-	-

1) Op basis van EIOPA-curve exclusief volatility adjustment, zonder toepassing van overgangsmatregelen.

De vermelde aanwezige solvabiliteit is na uitkering van dividend/uitkering t.l.v. de overige reserve. Het vermelde bedrag van de aanwezige solvabiliteit in 2016 is aangepast ten opzichte van het vermelde bedrag in het jaarverslag 2016 (€ 65.992).

Het genoemde bedrag van 2016 is nu de aanwezige solvabiliteit na dividend. De vermelde solvabiliteitsratio van 2016 is als gevolg daarvan ook aangepast (volgens jaarverslag 2016: 281%).

Bericht van de Raad van Commissarissen

Algemeen

2020 was in veel opzichten een bijzonder jaar. De Covid-19 pandemie had wereldwijd effecten. Allereerst op de gezondheid van heel veel mensen. Velen werden ernstig ziek of overleden als gevolg van het virus. Gelukkig zijn er inmiddels vaccins die toegediend kunnen worden, waardoor naar verwachting op termijn de directe effecten van het virus verminderd zullen worden. Daarnaast waren er vele indirecte effecten. Allereerst de grote belasting op de gezondheidszorg, die tot veel werkdruk en het uitstellen van andere zorg leidde. De directe en indirecte effecten op de gezondheid en levensverwachting zullen pas op langere termijn duidelijk worden.

Alle medewerkers van De Hoop hebben een groot deel van het jaar vanuit huis gewerkt. Deze nieuwe manier van werken is over het algemeen goed verlopen en is in 2021 voortgezet.

De directe impact van de Covid-19 pandemie op de resultaten van De Hoop is in 2020 beperkt geweest. Er was geen significante oversterfte terwijl de vraag naar overlijdens risicoverzekeringen licht lijkt te stijgen.

Daarnaast waren er ook wereldwijd economische effecten, die door ongekennde steunmaatregelen van centrale banken en overheden nog enigszins gemitigeerd konden worden. Ook enkele andere grote gebeurtenissen raakten de economie en de financiële markten, zoals de politieke situatie in de Verenigde Staten en de Brexit. In 2020 is het "schone lei principe" van kracht geworden voor kandidaat verzekerden die een aantal jaren genezen zijn van kanker. Deze regelgeving onderstreept dat de maatschappelijke rol van De Hoop onverminderd relevant is.

Jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt door de directie en gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien door KPMG Accountants N.V.

Wij bespraken de jaarrekening met de directie in aanwezigheid van de accountant en stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor deze vast te stellen. Wij kunnen ons verenigen met het voorstel van de directie € 2.400.000 uit te keren aan de aandeelhouders ten laste van de Overige reserve.

Tevens stellen wij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de directie voor wat haar beheer betreft en de Raad van Commissarissen voor wat zijn toezicht betreft te dechargeren.

Samenstelling

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op en advies te geven over het door de directie gevoerde beleid en daarnaast toezicht te houden op de strategie van De Hoop en de algemene gang van zaken.

De Hoop heeft vier commissarissen, ieder met een specifieke expertise en achtergrond. Nieuwe commissarissen worden geselecteerd en voor benoeming voorgedragen op basis van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd profiel. Drs Erik Muetstege is in april 2020, met goedkeuring door de toezichthouder, door de aandeelhouders herbenoemd voor een periode van 4 jaar.

Alle commissarissen hebben de eed of belofte financiële sector afgelegd zoals is voorgeschreven in de wettelijke Regeling eed of belofte financiële sector 2015. Hiervan zijn schriftelijke verklaringen opgemaakt.

Vergaderingen

De Raad van Commissarissen heeft in het verslagjaar drie keer vergaderd, waarvan één keer in aanwezigheid van zowel de externe accountant als de actuaire, die de review heeft uitgevoerd op de actuariële functie. Alle commissarissen hebben aan deze vergaderingen deelgenomen.

In aanwezigheid van de directie is in het verslagjaar onder meer gesproken over de strategie van de onderneming, over de algemene, commerciële en financiële gang van zaken, de beleggingen, de resultaten en de jaarrekening 2019, de marktontwikkelingen, de maatschappelijke functie van De Hoop en het beloningsbeleid en de uitvoering daarvan

Ook zijn de rapportages van de actuariële functie, riskmanagement, interne audit en compliance besproken in aanwezigheid van de desbetreffende sleutelfunctionarissen.

Er is uitvoerig gesproken over de Own Risk and Solvency Assessment 2020 (ORSA) en het voor de eerste keer opgestelde Voorbereidend Crisis Plan (VCP).

Ook heeft een periodieke evaluatie plaatsgevonden van een aantal beleidsstukken: het governancebeleid, beleggingsbeleid, risicomanagementbeleid, compliance beleid, actuariel beleid en auditbeleid. De op onderdelen herziene beleidsstukken hebben waar nodig de goedkeuring van de Raad van Commissarissen gekregen

De opdrachtbevestiging accountantscontrole 2020, het controleplan en de rapportage van de externe accountant alsmede de rapportage van de actuaris, die de review heeft uitgevoerd op de actuariële functie, zijn in hun aanwezigheid besproken.

De Raad van Commissarissen heeft ook buiten aanwezigheid van de directie overleg gehad. Verder heeft de Raad van Commissarissen buiten aanwezigheid van de directie gesproken met de externe accountant.

Tevens heeft de raad van commissarissen buiten aanwezigheid van de directie overleg gehad met de sleutelfunctionarissen.

Eind 2020 is er een bijeenkomst geweest van commissarissen met de medewerkers en de medisch adviseurs van De Hoop.

In het verslagjaar heeft de Raad van Commissarissen zijn eigen functioneren, met inbegrip van dat van de voorzitter, geëvalueerd.

Daarnaast zijn er individuele gesprekken gevoerd met de directieleden door de raad van commissarissen over de bijdrage van de individuele directieleden in 2019 en hun doelstellingen voor 2020.

De Raad van Commissarissen heeft zich regelmatig laten informeren over de impact van Covid-19 op de medewerkers en op de bedrijfsvoering van De Hoop.

Tot slot

Door de Covid-19 pandemie was 2020 een uitzonderlijk jaar. In dat jaar heeft De Hoop wederom een sterke omzet groei laten zien.

De Raad van Commissarissen is verheugd met deze groei die ook van belang is voor het lange termijnperspectief van De Hoop.

De Raad van Commissarissen spreekt haar dank uit jegens de medewerkers en de directie van De Hoop voor hun inzet en voor de behaalde resultaten in het in vele opzichten bijzondere verslagjaar.

's-Gravenhage, 31 maart 2021

Commissarissen

Lex Geerdes, voorzitter

Sibylla Bantema, vicevoorzitter

Marcel Levi

Erik Muetstege

Verslag van de directie

Inleiding

In 2020 was het 115 jaar geleden dat N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop”, hierna De Hoop, als herverzekeraar werd opgericht. Het jaar 2020 was door Covid-19 in vele opzichten een bijzonder jaar. Wereldwijd zijn mensen hierdoor geraakt op fysiek, mentaal als ook op economisch vlak. De ontwikkeling van vaccins tegen Covid-19 zal een positieve invloed hebben op de wereldbevolking. De medewerkers van De Hoop hebben, mede door de verre gaande digitalisering thuis kunnen werken. Hierdoor is de continuïteit van de bedrijfsvoering geborgd geweest. Helaas heeft De Hoop het jubileum van 115 jaar niet kunnen vieren.

De organisatie heeft 8 (5,8 FTE) medewerkers in dienst per 31 december 2020 (2019: 10; 6,5 FTE).

Statutair is vastgelegd dat de aandelen van de vennootschap in handen zijn van Nederlandse levensverzekeraars. De aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. Er zijn drie aandeelhouders, namelijk Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., AEGON Levensverzekering N.V. en Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „s-Gravenhage” U.A.

In dit verslag zijn alle bedragen, tenzij anders vermeld, in eenheden van duizend euro.

Missie

Al sinds de oprichting in 1905 benadrukt De Hoop de maatschappelijke verantwoordelijkheid van verzekeraars en maakt zij zich hard voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving. De missie om het aantal levensverzekeringsaanvragen dat op medische gronden wordt afgewezen tot een minimum te beperken blijft onverminderd van kracht. De Hoop is gespecialiseerd in moeilijk verzekerbare medische risico's en biedt verzekeraars de mogelijkheid tot herverzekeren. Zo kan elke verzekeraar een sociaal en maatschappelijk verantwoord acceptatiebeleid voeren en kunnen ook mensen met een medische aandoening een goede levensverzekering afsluiten.

Kernactiviteit

De Hoop richt zich op de individuele levensverzekeringsmarkt en dan vooral op het segment van de overlijdensrisicoverzekeringen met een verhoogd medisch risico in Nederland, België, Frankrijk en op de eilanden Curaçao, Aruba en Sint-Maarten.

Ontwikkelingen in 2020

Marktontwikkelingen

Ondanks de beperkingen als gevolg van Covid-19 is 2020 qua productie een succesvol jaar geworden voor De Hoop. De organisatie bleek in alle opzichten zeer goed bestand tegen de uitdagingen die deze beperkingen ons gaven. In commercieel opzicht heeft de voortzetting van de goede samenwerking met TAF / Quantum Leben en met onze partners in België, Curaçao en Aruba geleid tot een recordproductie in 2020: 1.084 polissen met een verzekerd kapitaal van 175,2 mln.

Aegon kondigde begin 2020 helaas aan te stoppen met de verkoop van levensverzekeringen. Voor een deel is de hierdoor wegvallende productie gecompenseerd met de in juni 2020 gestarte uitbreiding van de samenwerking met Quantum Leben met 'Pulse Insurance', een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde verzekeringsbroker. Met deze samenwerking geeft De Hoop haar ambitie van internationale uitbreiding verder vorm.

De Hoop merkt dat de maatschappelijke relevantie van haar propositie onverminderd groot is. Wij streven er continu naar om voor een zo breed mogelijk spectrum van medische aandoeningen een passend verzekeringsaanbod te doen én om dat aanbod steeds beter te maken. Ook in het afgelopen jaar hebben wij daarom goede oplossingen kunnen bieden voor mensen die zich elders niet konden verzekeren.

Voor ex-kanker patiënten heeft De Hoop als eerste partij in Nederland en vooruitlopend op het definitieve kabinetsbesluit medio 2020, het Schone Lei Beleid geëffectueerd. Wij zijn er trots op dat wij op deze manier eraan kunnen bijdragen de verzekeraarbaarheid van deze groep personen in Nederland te verbeteren. Niet iedere ex-kankerpatiënt valt echter onder deze regeling. Juist voor mensen, gediagnosticeerd met kanker, die nog niet onder deze nieuwe regeling vallen kunnen wij vaak toch een verzekeringsoplossing aanbieden.

Covid-19 heeft de gemoederen in de wereld sterk bezig gehouden. De toename van de productie in 2020 zou wellicht deels te maken kunnen hebben met het hierdoor toegenomen bewustzijn ten aanzien van de gevolgen die overlijden kan hebben voor de financiële positie van huishoudens. In de schadelast zien wij – vooralsnog – geen effecten van oversterfte in 2020.

In 2020 zijn de voorbereidingen getroffen voor het implementeren van het per 1 januari 2021 ingegane nieuwe herverzekeringcontract. Naast gunstiger voorwaarden verwachten wij door het hogere eigen behoud en de verbeterde facultatieve herverzekeringsgrens dat dit nieuwe contract een positief effect heeft op onze dienstverlening. Operationeel sluit het nieuwe contract beter aan bij de continue inspanning van De Hoop die gericht is op het verhogen van de efficiëntie van de interne organisatie, zoals bijvoorbeeld de (verdere) automatisering en digitalisering van onze processen. Hierdoor zijn we in staat nog sneller met een aanbieding te kunnen komen. Onze korte doorlooptijden en een aanbod binnen één tot twee dagen, zijn van groot belang juist voor kandidaat-verzekerden die vaak al een uitgebreid aanvraagtraject achter de rug hebben.

Het eerste onderzoek gefinancierd door het De Hoop Leven Fonds betreft een big data-studie naar de levensverwachting en verzekeraarbaarheid van mensen met een chronische aandoening. De definitieve resultaten hiervan worden in 2021 verwacht. Bovendien zijn begin 2021 drie nieuwe aanvragen ingediend. De adviescommissie van het Fonds zal deze aanvragen beoordelen op de passendheid bij de doelstellingen van het Fonds. We zijn optimistisch gestemd dat er in 2021 in ieder geval een start kan worden gemaakt met een nieuw onderzoek dat gaat bijdragen aan de verzekeraarbaarheid van kwetsbare groepen.

Resultaten 2020

Het aantal nieuwe verzekeringen in 2020 bedroeg 1.084 (2019: 805), een stijging van 35%. De kapitaalproductie nam met 59% toe van € 110.111 tot € 175.212. Het aantal aanvragen nam in 2020 toe met 8%.

De geboekte premies (vóór herverzekering) stegen met 1,3%. De stijging is lager dan zou worden verwacht op basis van de productie. De reden hiervoor is dat de productie betrekking heeft op overlijdensrisicoverzekeringen met een relatief lage premie. De omvang van de portefeuille (verzekerd bedrag) nam in het boekjaar toe met € 99.266 tot € 856.177 (2019: € 756.911).

De Hoop heeft in 2020 voor het eerst sinds lange tijd een negatief resultaat geboekt. Het verlies na belastingen bedroeg € 2.889 (2019: € 2.695 winst). De belangrijkste oorzaak van het negatieve resultaat waren negatieve ongerealiseerde beleggingsresultaten en een toename van het tekort in de toereikendheidstoets.

De bedrijfskosten zijn met € 47 gedaald. De beheers- en personeelskosten zijn met € 30 (-1,5%) gedaald. Het resultaat op technische grondslagen was met € 622 lager dan in 2019 (€ 1.414). Het resultaat op interest was in 2020 positief (€ 305; 2019: € 195). Vanwege het toereikendheidstoetstekort en het dalende technische resultaat is de discretionaire winstdeling ten gunste van cedenten vastgesteld op € 0 (2019: € 550). Inmiddels is besloten om de discretionaire winstdeling per 1 januari 2021 af te schaffen.

Het vereiste kapitaal onder Solvency II (SCR) bedraagt € 24.033 (2019: € 24.838). Ondanks het negatieve resultaat stelt de directie voor, gezien de ruime vermogenspositie om een uitkering aan de aandeelhouders te doen ten laste van de Overige reserve van € 2.400. Het eigen vermogen wordt vastgesteld na uitkering van deze voorgestelde uitkering ad € 2.400. Het eigen vermogen onder Solvency II bedraagt € 53.590 (2019: € 59.986); de solvabiliteitsratio is gelijk aan 223% (2019: 242%).

Kerngegevens

Onderstaande kerngegevens geven een overzicht van de behaalde resultaten over de afgelopen periode (bedragen x € 1.000).

Premie-inkomen vóór aftrek herverzekering

Het premie-inkomen vóór aftrek herverzekering steeg met 1,3% (2019: 5,6%) tot € 5.332 (2019: € 5.264).

Premie-inkomen voor aftrek herverzekering	2020	2019
Periodieke premies	5.267	5.231
Premie ineens	65	33
Totaal	5.332	5.264

De premiestand steeg met 1,9% (2019: -0,5%) tot € 5.675 (2019: € 5.568). Tot 2020 nam de premiestand geleidelijk af door een toename van het aantal overlijdensrisicoverzekeringen in de portefeuille waar relatief lage premies voor worden ontvangen. In 2020 is door de hoge productie voor het eerst weer een toename van de premiestand zichtbaar.

Verzekerd bedrag

De verzekeringsportefeuille is met 13,1% (2019: toename 5,7%) gestegen. De kapitaalproductie steeg met 59,1% (2019: stijging van 176,3%); het verval steeg met 5,4% (2019: 12,0%). Over een periode van vijf jaar is de verzekeringsportefeuille autonoom gegroeid van € 732.108 tot € 856.177. Dat is een toename van 16,9% in vijf jaar tijd (gemiddeld 3,4% per jaar).

Stand van de verzekeringsportefeuille	2020	2019
Stand verzekerd bedrag op 1 januari	756.911	716.161
Productie	175.212	110.111
Verval	-73.664	-69.876
Valutaverschil	-2.282	515
Stand verzekerd bedrag op 31 december	856.177	756.911

Beleggingen

De beleggingen (exclusief depots) bedroegen € 86.897 (2019: € 90.479). De balanswaarde van de aandelen per 31-12-2020 daalde naar € 57.387 (2019: € 58.309) door de forse reactie op de financiële markten ten gevolge van het Covid-19 virus. In 2020 zijn aandelen verkocht en herbelegd in Europese banken met een hoog dividend en hoge ESG-score.

De balanswaarde van de obligaties is gedaald: € 29.510 (2019: € 32.170). In 2020 is een obligatielening gedeeltelijk verkocht (nominaal: € 2.650, opbrengst € 2.995). De balanswaarde van de liquide middelen per 31-12-2020 bedroeg € 3.429 (2019: € 4.023).

	2020	2019
Balanswaarde op 31 december van de beleggingen en liquide middelen	90.326	94.502
De opbrengst van deze activa bedraagt	2.754	3.123
Direct rendement op aandelen	2,65%	3,35%
Direct rendement op vastrentende waarden	4,60%	4,46%
Direct rendement op liquide middelen	-0,26%	-0,24%

Resultaat technische rekening

	2020	2019
Resultaat op interest	305	195
Resultaat op kosten	-1.309	-1.308
Resultaat op sterfte en bijverzekeringen	1.425	2.375
Resultaat op mutaties	201	152
Resultaat op grondslagen	622	1.414
Dotatie overige technische voorziening	-5.207	-1.278
Overige technische baten en lasten	-37	175
Discretionaire winstdeling	-	-550
Totaal	-4.622	-239

Het resultaat technische rekening is met € 4.383 gedaald ten opzichte van 2019. De dotatie aan de overige technische voorziening (€ 5.207) is gerubriceerd onder "Overige technische baten en lasten" en heeft geleid tot een negatief resultaat technische rekening.

Het negatieve resultaat op kosten nam licht toe, ondanks een daling van de bedrijfskosten.

Het resultaat op sterfte was ten opzichte van 2019 beduidend lager. Dit wordt niet veroorzaakt door meer overlijdensgevallen, echter wel door gemiddeld hogere uitkeringen.

De discretionaire winstdeling is in 2020 op nul gesteld (2019: € 550).

Uitkeringen

De uitkeringen vóór aftrek herverzekering stegen met 25,8% en worden hierna gespecificeerd.

	2020	2019
De volgende uitkeringen (vóór aftrek herverzekering) zijn geboekt:		
Uitkeringen bij overlijden	2.719	1.093
Uitkeringen bij expiratie	794	1.477
Uitkeringen van renten	756	793
Afkopen	714	597
Totaal	4.983	3.960

De uitkeringen bij overlijden zijn toegenomen door een hoger gemiddeld uitkeringsbedrag. Het aantal personen dat is overleden is niet gestegen.

Discretionaire winstdeling

De directie heeft de discretionaire bevoegdheid om winst uit te keren aan cedenten.

De winstdeling staat al een aantal jaar onder druk door scherpere premiestellingen en lagere resultaten. Dit geeft geen ruimte meer voor winstdeling en de directie heeft daarom besloten om de winstdeling met ingang van 1-1-2021 af te schaffen.

	2020		2019	
Sterftewinsttaandeel, % van het sterfteresultaat	-	0%	550	23%

Resultaat en belasting

	2020	2019
Resultaat vóór belasting	-3.888	3.872
Belasting met betrekking tot het resultaat	999	-1.177
Resultaat na belasting	-2.889	2.695

Het effectieve belastingtarief in 2020 bedroeg 25,69% (2019: 30,4%). Het toepasselijk belastingtarief is 25%. Het hoger effectief belastingtarief ontstaat doordat de belastinglatentie is herrekend van 21,7% naar 25% volgens het nieuwe belastingplan, waarin een toekomstig belasting tarief van 25% is voorgeschreven.

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het negatieve resultaat ten laste van de Overige reserve te brengen. Een zelfde voorstel geldt voor de uitkering aan de aandeelhouders, zoals hiervoor al is toegelicht.

	2020	2019
Resultaat na belasting	-2.889	2.695
Uitkering t.l.v. Overige reserve/ dividend	-2.400	-2.400
Onttrekking uit / storting in de Overige reserve	-5.289	295

Solvabiliteitspositie

Voor de vaststelling van de vereiste solvabiliteit hanteert De Hoop de standaardformule uit de Solvency II-richtlijn. De Hoop heeft als interne norm een solvabiliteitsratio vastgesteld van 200%. Deze norm sluit aan bij een hoge kredietwaardigheid zoals dat is vastgelegd in artikel 199 van de gedelegeerde verordening EU 2015/35. Hierin is vastgelegd welke solvabiliteitsratio past bij de kredietwaardigheid van de onderneming. Bij kredietkwaliteitscategorie 1 beschikt de beoordeelde onderneming over een zeer sterk vermogen om haar financiële verplichtingen na te komen. De kans op wanbetaling bij 0,01% wordt gerelateerd aan een solvabiliteitsratio van 196%. De Hoop wenst de bijbehorende solvabiliteitsratio (afgerond 200%) na te streven. Ultimo 2020 wordt deze interne norm behaald.

Op basis van de standaardformule bedraagt de vereiste solvabiliteit € 24.033 (2019: € 24.838). Bij de bepaling van het vereist kapitaal is rekening gehouden met het nieuwe herverzekeringscontract. In het eigen vermogen is een voorzichtige schatting gemaakt van de afwikkeling van de huidige herverzekeringscontracten.

Dit resulteert in een solvabiliteitsratio van 223% (na uitkering ten laste van de Overige reserve/dividend) ultimo 2020 (2019: 242%). De daling van de ratio ten opzichte van ultimo 2019 wordt vooral veroorzaakt door een dalend eigen vermogen (€ 6.396) terwijl het vereiste kapitaal slechts licht afnam.

De solvabiliteitsratio is pas definitief na beoordeling door De Nederlandsche Bank van de bij haar in te dienen Solvency II-rapportage. Bij de berekening van de solvabiliteitscijfers is geen gebruik gemaakt van een volatility adjustment op de rentecurve. Verder zijn de overgangsmatregelen voor het vereiste kapitaal voor aandelen niet toegepast en is besloten om geen rekening te houden met het verlies compenserend vermogen van de uitgestelde belastinglatentie, de zogenoemde LAC DT.

In het volgende overzicht wordt de reconciliatie weergegeven tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening (Titel 9 Boek2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaglegging) en het eigen vermogen onder Solvency II. Het vereiste kapitaal en de solvabiliteitsratio zijn ook vermeld.

	2020	2019
Eigen vermogen jaarrekening	56.572	63.433
Waarderingsverschillen activa	4.668	6.188
Waarderingsverschillen tussen technische balansvoorzieningen en best estimate-voorziening	-4.589	-6.509
Waarderingsverschillen overige verplichtingen	-732	-806
Waarderingsverschillen inzake uitgestelde belastingen	70	87
Eigen vermogen Solvency II voor dividenduitkering	55.990	62.393
Voorgesteld dividend	2.400	2.400
Eigen vermogen Solvency II	53.590	59.993
Vereiste solvabiliteit	24.033	24.838
Solvabiliteitsratio	223%	242%

Toelichting op bovenstaand overzicht:

In de jaarrekening worden de aandelen tegen actuele waarde en de obligaties tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. In de Solvency II-balans worden alle beleggingen gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Met ingang van 1 januari 2021 is een nieuw herverzekeringscontract gesloten met QBE Europe NV (QBE) en zijn de bestaande herverzekeringscontracten per diezelfde datum opgezegd. Bij de bepaling van het vereist kapitaal is rekening gehouden met het nieuwe herverzekeringscontract. In het eigen vermogen is een voorzichtige schatting gemaakt van de afwikkeling van de huidige herverzekeringscontracten.

Tussen de balansvoorziening plus de overige technische voorziening en de best estimate-voorziening zit het volgende verschil: de balansvoorziening is gebaseerd op netto (tarief)grondslagen gediscoteerd op een vaste rekenrente, de overige technische voorziening ontstaat door de balansvoorziening te toetsen op toereikendheid. Als er een tekort is dan wordt er een overige technische voorziening gevormd. De best estimate-voorziening is vastgesteld op basis van beste schattingen (voor sterfte, kosten en onnatuurlijk verval), verhoogd met een risicomarge. Voor de discontering van de kasstromen wordt de gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment van EIOPA per 31-12-2020 gebruikt.

Het verschil in de belastinglatentie tussen de jaarrekening en de Solvency II-balans wordt verklaard door andere waarderingsgrondslagen.

Voornaamste risico's en onzekerheden

De Covid-19 crisis duurt wereldwijd onverminderd voort en dienen nieuwe varianten van dit virus zich aan. De westerse wereld is gestart met vaccinatie met de diverse vaccins met de verwachting dat het virus in 2021 onder controle zal worden gebracht.

De impact op de financiële markten lijkt inmiddels te zijn verwerkt. De aandelenmarkten lijken alle effecten te hebben ingeprijsd en breken weer diverse records. Door de enorme steunmaatregelen daalt de rente echter steeds verder.

Naast de ontwikkelingen op de financiële markten spelen ook de economische omstandigheden een belangrijke rol. Door de steunmaatregelen houdt de economie zich nog staande, maar sommige sectoren zijn ongekend hard geraakt. De verwachting is dat vele bedrijven alsnog in de financiële problemen kunnen komen, waardoor mogelijk een recessie zal ontstaan.

Daarnaast wordt steeds meer zichtbaar dat Corona ook neveneffecten heeft. Het ziekteverzuim is hoog en de psychische druk op mensen wordt groter. Ook blijven soms noodzakelijke ziekenhuisbezoeken achterwege waardoor medische aandoeningen later dan normaal worden geconstateerd.

Liquiditeit

Het saldo aan liquiditeiten bedraagt ultimo 2020 € 3.429 (2019: € 4.023) en staat tot volledige vrije beschikking.

Gevoeligheidsanalyses

De solvabiliteit is zowel gevoelig voor volatiliteit op de financiële markten als voor sterke wijzingen in de verzekeringsportefeuille die kunnen ontstaan als gevolg van een sterke afwijking op de aannames. Voor een kwantitatieve risicobeoordeling zijn scenario's opgesteld, die de solvabiliteit zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden. In de ORSA worden diverse stressscenario's, doorberekend die laten zien dat de solvabiliteitsratio ook onder extreme omstandigheden, zoals bij een sterk verhoogd overlijdensscenario en een zeer sterke daling van de financiële markten, ruim boven de vereiste solvabiliteit blijft.

In de risicoparagraaf wordt een stijging/daling van de intrestcurve met 100 bp, stijging/daling van de waarde van de aandelen met 25%. De impact van deze scenario's op de solvabiliteit en op de solvabiliteitsratio zijn weergegeven in de risicoparagraaf. In het algemeen geldt dat De Hoop gevoelig is voor het marktrisico, in het bijzonder voor het aandelenrisico. De effecten van koerswijzigingen kunnen de aanwezige solvabiliteit zowel positief als negatief beïnvloeden. In alle gevallen blijft de solvabiliteitsratio boven de gestelde interne norm.

Code Duurzaam Beleggen

In het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen houden wij in ons beleggingsbeleid rekening met ESG-criteria (milieuaspecten, sociale aspecten en goed ondernemingsbestuur) van de entiteiten waarin wij beleggen. Wij onderschrijven de Code Duurzaam Beleggen en het convenant Internationaal maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) van het Verbond van Verzekeraars.

Duurzaam beleggen is een vast agendapunt van de Beleggingscommissie. De UN Principles for Responsible Investment en het United Nations Global Compact vormen richtlijnen voor het beleggingsbeleid. Zo geven wij de voorkeur aan bedrijven die binnen hun sector goed scoren op ESG-criteria en sluiten wij bedrijven uit die de UN Principles for Responsible Investment ernstig schenden. Daarnaast beleggen wij niet in bedrijven die betrokken zijn bij de handel in of productie van controversiële wapens. Bedrijven in de tabaksindustrie zijn ook uitgesloten.

Corporate Governance

Corporate Governance Code

De Hoop is niet beursgenoteerd en daardoor niet verplicht om de Nederlandse Corporate Governance Code na te leven. Als 'organisatie van openbaar belang' wordt uiteraard wel aandacht gegeven aan de beginselen van deugdelijk ondernemingsbestuur en de relevantie van best practice-aanbevelingen van de Corporate Governance Code. Waar van belang worden elementen daarvan integraal of in aangepaste vorm toegepast.

Gedragscode Verzekeraars

De Hoop onderschrijft de kernwaarden die zijn vastgelegd in de Gedragscode Verzekeraars en leeft de bepalingen en gedragsregels van deze code na. De Raad van Commissarissen, directie en het senior management hebben de eed of belofte financiële sector afgelegd.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid van De Hoop is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen (RvC) en in lijn met de geldende wet- en regelgeving. Naast het beloningsbeleid is een bezoldigingsbeleid voor de bestuur opgesteld. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt dit bezoldigingsbeleid vast.

Het beloningsbeleid is van toepassing op de hele organisatie en in het bijzonder op collega's die het risicoprofiel van De Hoop kunnen beïnvloeden. Dit zijn de directie, senior management, Human Resource functie en de controlfuncties (Compliance, Risicomanagement en Interne Audit). Omdat de Human Resource functie en controlfuncties zijn uitbesteed, vallen die niet onder het beloningsbeleid.

Het beloningssysteem van De Hoop is gerelateerd aan de cao voor het verzekeringsbedrijf. Aan de directie wordt geen variabele beloning meer toegekend.

Het beloningssysteem voorziet in de mogelijkheid van een gratificatie voor het gehele personeel, de directie uitgezonderd, in de maanden mei en oktober. Deze gratificaties per medewerker zijn in totaal ruimschoots minder dan 20% van het jaarinkomen, overtreffen het salaris over een maand niet en bedragen minder dan € 10 duizend op jaarbasis. Het totaal aan uitgekeerde gratificaties in 2020 bedraagt € 61 duizend. In uitzonderlijke gevallen bestaat de mogelijkheid om achteraf een bescheiden gratificatie voor een bijzondere prestatie uit te keren. Andere gratificaties, welkomstpakketten, exit-pakketten of retentiebonussen zijn niet toegekend. Binnen De Hoop zijn er geen medewerkers die een totale jaarlijkse beloning van 1 miljoen euro of meer hebben ontvangen.

In het kader van deze rapportage worden tot een persoon herleidbare gegevens niet vermeld.

Risicobeheer

De Hoop opereert in een markt met een specifiek verzekeringstechnisch risicoprofiel. Naast het verzekeringstechnische risico spelen ook het marktrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, commercieel risico, operationeel risico en integriteitsrisico een rol. De bedrijfsvoering van De Hoop is erop gericht deze risico's te herkennen, te kwantificeren en te beheersen. De Hoop toetst jaarlijks haar risicomanagementbeleid, rekening houdend met de relevante geldende wet- en regelgeving en de regelgeving op grond van Solvency II.

In de huidige tijd wordt het IT-risico steeds groter, waarbij vooral cyberrisico een steeds grotere dreiging wordt. De Hoop heeft IT uitbesteed aan de Onderlinge 's-Gravenhage waar ook de security officer werkzaam is. De infrastructuur van De Hoop is uitbesteed aan cloud services (Amazon Work Spaces), de kantoorautomatisering is uitbesteed aan Microsoft. Door het werken in de cloud is een fysieke uitwijklocatie niet langer noodzakelijk maar kunnen medewerkers in geval van calamiteiten elders werkzaam zijn. De Onderlinge 's-Gravenhage maar ook De Hoop heeft een beveiligingsbeleid, waarin beheersmaatregelen zijn vastgelegd met betrekking tot cybercrime, privacy en databeveiliging.

Om de uitvoer van het beleid vorm te geven, is een Risicomanagementfunctie binnen de organisatie opgenomen. Deze functie heeft onder andere tot taak de geformuleerde risicocategorieën te monitoren. Risicobeheer is een continu proces, waarbinnen wijzigingen in en om de organisatie aanleiding kunnen geven om de geformuleerde

risico's of beheersmaatregelen te wijzigen. Jaarlijks wordt aan de Raad van Commissarissen door het Risk Management Comité gerapporteerd over de belangrijkste gebeurtenissen vanuit risicomanagement. Over de beheersing van de risicocategorieën worden jaarlijks aan de Raad van Commissarissen gerapporteerd. Naast de risicomanagementfunctie zijn er risico-eigenaren benoemd die jaarlijks rapporteren aan de Directie. De financiële risicomanagementfunctie is vanaf 15-10-2020 uitbesteed aan EY Actuarissen B.V. Ook de actuariële functie is met ingang van 15-10-2020 uitbesteed aan EY Actuarissen B.V. De operationele risicomanagementfunctie wordt ingevuld door Pro Compliance.

In de Risicoparagraaf van de jaarrekening wordt een kwalitatieve en kwantitatieve toelichting gegeven.

Vooruitzichten 2021

De Covid-19 crisis duurt wereldwijd onverminderd voort. Daarnaast dienen zich nieuwe varianten van het virus aan. Inmiddels zijn er diverse vaccins op de markt gebracht. In de Westerse wereld is volop gestart met vaccinatie. De verwachting is dat in de loop van 2021 het virus onder controle wordt gekregen, hoewel het niet duidelijk is of de vaccinaties ook werken tegen de nieuwe varianten. De impact op de financiële markten lijkt inmiddels te zijn verwerkt. De aandelenmarkten lijken alle effecten te hebben ingeprijsd en breken weer diverse records. Door de enorme steunmaatregelen daalt de rente echter steeds verder.

De economische vooruitzichten zijn onduidelijk. Door de steunmaatregelen houdt de economie zich nog staande, maar sommige sectoren zijn ongekend hard geraakt. De verwachting is dat vele bedrijven alsnog in de financiële problemen kunnen komen. Een recessie ligt op de loer.

Daarnaast wordt steeds meer zichtbaar dat Covid-19 ook neveneffecten heeft. Het ziekteverzuim in Nederland is hoog en de psychische druk op mensen wordt groter. Ook blijven soms noodzakelijke ziekenhuisbezoeken achterwege waardoor medische aandoeningen later dan normaal worden geconstateerd.

De Hoop heeft in 2020 niet significant meer uitkeringen door overlijden verwerkt. Of dit de komende jaren, met name door het achterblijven van zorg, ook zo zal zijn is nog niet zichtbaar.

De hypotheekmarkt in Nederland blijft op dit moment nog volop in beweging. Er zijn stimulerende maatregelen genomen om starters te helpen met het krijgen van een hypotheek. Voor juist deze groep zijn overlijdensrisicoverzekeringen (ORV) van groot belang. De verwachting is dat de ORV markt in Nederland komend jaar blijft groeien.

Naast de Nederlandse markt zal De Hoop zich komend jaar verder oriënteren op mogelijkheden in West-Europa. Herverzekeraars met onze propositie, maatwerk voor medisch verhoogde aandoeningen, zijn uniek in de wereld. We zien daarom, ondanks de voortdurende crisis, het jaar 2021 met vertrouwen tegemoet.

Algemeen

Wij danken onze cedenten hartelijk voor het vertrouwen dat zij stellen in De Hoop. Dit vertrouwen is gebaseerd op de zeer gewaardeerde inzet van onze medewerkers. Wij danken vooral ook de medisch specialisten voor hun niet aflatende inzet, ook in het afgelopen Corona-jaar waarin zij onder meer druk stonden dan normaal. Samen met onze verzekeringspartners, medewerkers en medisch adviseurs zullen we ook in 2021 onze missie inhoud geven.

Den Haag, 31 maart 2021

De directie

Gilbert Pluym
Seada van den Herik

Jaarrekening

Balans per 31 december 2020

Vóór winstverdeling (bedragen x € 1.000)

ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
1 Beleggingen		
1.1 Overige financiële beleggingen		
1.1.1 Aandelen, deelnemingsbewijzen en andere niet- vastrentende waardepapieren	57.387	58.309
1.1.2 Obligaties en andere vastrentende waardepapieren	29.510	32.170
	86.897	90.479
2 Depots bij cedenten	2.288	2.440
3 Vorderingen		
3.1 Overige vorderingen	2.909	2.069
Vorderingen uit herverzekering op cedenten	946	1.083
	3.855	3.152
4 Overige activa		
4.1 Liquide middelen	3.429	4.023
5 Overlopende activa	966	1.062
	<u>97.435</u>	<u>101.156</u>

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
6 Eigen vermogen		
6.1 Geplaatst en gestort kapitaal	405	405
6.2 Herwaarderingsreserve	14.267	15.839
6.3 Overige reserve	44.789	44.494
6.4 Onverdeelde winst	-2.889	2.695
	56.572	63.433
7 Technische voorzieningen		
Voor levensherverzekeringen		
Bruto	31.273	32.974
Herverzekering	-5.532	-5.965
Overige technische voorziening	6.485	1.278
	32.226	28.287
8 Voorzieningen		
8.1 Belastingen	4.549	4.446
8.2 Overige voorzieningen	12	10
	4.561	4.456
9 Depots van herverzekeraars	3.325	3.591
10 Schulden		
Schulden uit herverzekering	269	394
Overige schulden	304	843
	573	1.237
11 Overlopende passiva	178	152
	97.435	101.156

Winst- en Verliesrekening

Vóór winstverdeling (bedragen x € 1.000)

TECHNISCHE REKENING

	31-12-2020	31-12-2019
13 Verdiende premies eigen rekening		
Brutopremie	5.332	5.264
Uitgaande herverzekeringspremie	-626	-623
	4.706	4.641
14 Opbrengsten uit beleggingen		
Overige beleggingen	3.028	3.313
Gerealiseerde winst op beleggingen	1.224	591
	4.252	3.904
15 Niet-gerealiseerde winst op beleggingen	310	1.564
16 Overige technische baten eigen rekening	600	566
17 Uitkeringen eigen rekening		
Bruto	-4.983	-3.960
Aandeel herverzekeraars	907	944
	-4.076	-3.016
18 Wijziging technische voorzieningen eigen rekening voor levensverzekering		
Bruto	1.701	1.655
Aandeel herverzekeraars	-433	-629
	1.268	1.026
Overige technische voorziening	-5.207	-1.278
	-3.939	-252
19 Winstdeling	-	-550
20 Bedrijfskosten		
20.1 Acquisitiekosten	-408	-428
20.2 Beheers- en personeelskosten	-1.953	-1.983
20.3 Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	23	26
	-2.338	-2.385
21 Beleggingslasten		
21.1 Beheerskosten en rentelasten	-82	-121
21.2 Gerealiseerd verlies op beleggingen	-361	-
	-443	-121
22 Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen	-2.207	-111
23 Overige technische lasten eigen rekening	-753	-368
24 Aan niet-technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen	-734	-4.111
Resultaat technische rekening levensverzekering	-4.622	-239

Winst- en Verliesrekening

Vóór winstverdeling (bedragen x € 1.000)

NIET - TECHNISCHE REKENING

	31-12-2020	31-12-2019
Resultaat technische rekening levensverzekering	-4.622	-239
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt van technische rekening	734	4.111
Resultaat vóór belastingen	-3.888	3.872
Belastingen	999	-1.177
Resultaat na belastingen	-2.889	2.695

Kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)

	2020	2019
Kasstroom uit operationele activiteiten		
- resultaat na belasting	-2.889	2.695
- vermeerdering technische voorzieningen eigen rekening	3.939	251
- mutatie voorzieningen	2	2
- mutatie kortlopende schulden	-664	-961
- mutatie vorderingen	-739	-794
- mutaties waardeveranderingen beleggingen	1.044	-2.002
- overige mutaties	-20	-21
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	673	-830
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
- investeringen en aankopen		
• beleggingen in terreinen en gebouwen en in aandelen	-3.734	-2.193
- desinvesteringen, aflossingen en verkopen	-3.734	-2.193
• beleggingen in terreinen en gebouwen en in aandelen	4.981	2.667
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	1.247	474
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
- mutatie depots van herverzekeraars	-266	-379
- mutatie depots bij cedenten	152	-43
- betaalde dividenden	-2.400	-2.400
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.514	-2.822
Mutatie liquide middelen	-594	-3.178
Liquide middelen per 1/1	4.023	7.201
Mutatie	-594	-3.178
Liquide middelen per 31/12	3.429	4.023

Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en presentatie

Algemeen

N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop”, gevestigd te 's-Gravenhage, Anna van Saksenlaan 10, is een naamloze vennootschap (KvK-nummer: 27000041). De voornaamste activiteit van De Hoop is het herverzekereren van verhoogde overlijdensrisico's met als achterliggend doel kwetsbare groepen toegang te verlenen tot de levensverzekeringsmarkt.

De jaarrekening is vastgesteld op 31 maart 2021 en betreft het boekjaar van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020.

Externe verslaglegging

Als grondslag voor externe verslaglegging worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ) toegepast. Voor zover geen waarderingsregel genoemd is, zijn de activa en passiva opgenomen voor de nominale bedragen. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet De Hoop schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op de gerapporteerde posten in de balans en winst- en verliesrekening. Deze schattingen zijn naar beste weten van de directie gemaakt, maar de daadwerkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van die schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek maar minimaal een keer per jaar beoordeeld op basis van de ervaringscijfers. Indien nodig worden deze aangepast. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingen en veronderstellingen hebben betrekking op:

- de technische voorziening verzekeringsverplichtingen;
- de toereikendheidstoets en daarmee samenhangend de overige technische voorzieningen;
- Solvency II (zie ook Solvency II grondslagen);

Bedrijfsindeling

Er is alleen een vestiging in Nederland, waarin herverzekeringsafkomsten uit het individuele of collectieve bedrijf op individuele basis worden behandeld. In de jaarrekening wordt daarom geen onderscheid gemaakt tussen vestigingslanden of tussen individuele en collectieve verzekeringen.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van De Hoop. Bedragen in vreemde valuta worden omgerekend naar de koers ultimo boekjaar.

Winsten en verliezen ontstaan door verschillen met de koers ultimo vorig boekjaar of met de koers waartegen is afgerekend. Winsten en verliezen uit hoofde van verzekeringstechnische waarderingsverschillen zijn opgenomen onder “Overige technische baten en lasten”. Resultaten uit hoofde van valutawaarderingsverschillen van beleggingen zijn opgenomen onder “Niet gerealiseerde winst of verlies op beleggingen”.

Overzicht van de gebruikte valutakoersen ultimo kalenderjaar (waarde euro uitgedrukt in valuta)

	2020	2019
Britse pond	0,8972	0,8519
Japanse yen	126,46	121,69
Nederlands Antilliaanse gulden/ Arubaanse florin	2,1849	1,9950
US-dollar	1,2280	1,1214
Zweedse kroon	10,0216	10,4517
Zwitserse frank	1,0818	1,0855

Aandelen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers ultimo van het boekjaar. Bij keuzedividend wordt het gemiste contante dividend als opbrengst en als aankoopwaarde van de verkregen aandelen verantwoord.

De waarderingsverschillen ten gevolge van herwaardering zijn verwerkt in de herwaarderingsreserve, rekening houdend met de voorziening voor latente belastingen. Waardeverschillen bij verkoop en waardedaling beneden de oorspronkelijke aankoopprijs worden verantwoord in de Winst- en Verliesrekening.

De aandelen in het Waarborgfonds van Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „'s-Gravenhage" U.A. zijn gewaardeerd op de kostprijs (€ 109).

Het hypotheekfonds AeAm Dutch Mortgage Fund 2, dat geclassificeerd is als aandeel wordt gewaardeerd op basis van de balanswaarde zoals vermeld in het beleggingsverslag van de fondsbeheerder. De balanswaarde van de hypotheek van het AeAm Dutch Mortgage Fund 2 wordt door de fondsbeheerder bepaald door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren, rekening houdend met vervroegde aflossingen van de hypotheekgever. Voorts wordt rekening gehouden met de beperking in de mogelijkheid om hypotheek in de markt te verkopen.

Obligaties

De obligaties zijn gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs. Agio/disagio is opgenomen in de post beleggingen. Het effectief rendement wordt bepaald op basis van de afschrijving van het agio/disagio.

Herwaarderingsreserve

Op de herwaarderingsreserve zijn de positieve waarderingsverschillen van tegen marktwaarde gewaardeerde beleggingen, verminderd met de daarop betrekking hebbende latente belastingverplichtingen, geboekt.

Overige reserve

In de Overige reserve is de onverdeelde winst van het vorige boekjaar en het uitgekeerde dividend over het voorgaande boekjaar verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten), onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen indien sprake is van oninbaarheid.

Schulden en overige passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Technische voorziening

Berekening

De berekening van de technische voorziening is gebaseerd op actuariële uitgangspunten. Bij de bepaling van de technische voorziening zijn aannames gehanteerd op het gebied van sterfte, medisch risico, arbeidsongeschiktheid en dergelijke. Deze aannames zijn gedaan op het moment van het afsluiten van de verzekering en zijn, behalve bij ingegane lijfrenten, van kracht voor de gehele duur daarvan.

Methode

Bij de berekening van de technische voorziening zijn de volgende methoden gebruikt:

Netto methode

De voorziening wordt berekend volgens de netto methode. Bij nog niet ingegane ouderdomspensioenen wordt met 1% uitkeringskosten rekening gehouden.

Bij renteverzekeringen houden de formules rekening met de wijze van termijnbetaling en met de voorwaarden over aanvang of einde van de betaling na overlijden. Als regel wordt aangenomen dat uitkeringen van kapitaal bij overlijden in het midden van het verzekeringsjaar plaatsvinden. Voor een aantal oudere verzekeringen geldt de uitzondering dat gerekend wordt met uitkering op het einde van het verzekeringsjaar. Bij levenslange verzekeringen bij overlijden wordt in dat geval de voorziening verhoogd met 2% (exclusief de onverdiende premie).

Onverdiende premie en verschuldigde rente

De onverdiende premie is een evenredig deel van de bruto premie berekend over de termijn tussen de balansdatum en de eerstvolgende premievervaldatum in het nieuwe boekjaar. De verschuldigde rente is berekend over de termijn tussen de laatste vervaldag in het boekjaar en de balansdatum. De berekening van onverdiende premie en verschuldigde rente is in dagen nauwkeurig, waarbij de maand op 30 dagen wordt gesteld.

Ingegane lijfrenten

De technische voorziening van niet ingegane lijfrenten wordt berekend op basis van de grondslagtafels van de tarieven inclusief de medische opslag. Bij ingang van lijfrenten vindt omrekening plaats naar GBM 1985-90 en GBV 1985-90 waarop zonder leeftijdsverschuiving de volgende correcties zijn toegepast:

- voor mannen een verlaging van de sterftkans met 10% voor alle leeftijden;
- voor vrouwen een verlaging van de sterftkans die lineair oploopt van 10% in 1990 tot 30% in 2010. Deze verlaging wordt bereikt door per groep van 10 geboortejaren een afzonderlijke gecorrigeerde sterftetafel toe te passen.

Verzekeringen op risicobasis

Bij risicoverzekeringen tegen eenjarige premie is de voorziening nihil. Wel wordt een onverdiende premie aangehouden ter grootte van de pro rata bruto premie.

Administratiekostenreserve

De voorziening is bestemd voor de toekomstige kosten voor premievrije verzekeringen en de toekomstige kosten na afloop van de premiebetaling voor verzekeringen waarvan de duur van de premiebetaling korter is dan de duur van de verzekering. De voorziening is gelijk aan 2% van de totale technische voorziening levensverzekering eigen rekening voor bijtelling van onverdiende premie en verschuldigde rente.

Rentestandkorting

Rentestandkortingen op koopsommen (en vervolgens op afkoopwaarden) worden met een actuariële methode berekend. De korting wordt niet afzonderlijk van de koopsom of afkoopwaarde geboekt en is dus niet in de Winst- en Verliesrekening onder Winstdeling opgenomen. De vermindering van de technische voorziening levensverzekering wegens rentestandkorting wordt conform de actuariële methode berekend als de contante waarde van de toekomstige overrente.

Interestgrondslagen

De interest is gerelateerd aan de voorziening exclusief administratiekostenreserve, onverdiende premie en verschuldigde rente. Het grootste deel van de voorziening (51%) kent een interestgrondslag van 4%, het overige gedeelte kent een grondslag van 2%, 2,5%, 3% en 3,5%.

Arbeidsongeschiktheid

Als de premie voor arbeidsongeschiktheid geen actuariële grondslag heeft, wordt de voorziening berekend door de netto premie voor dit risico te vermenigvuldigen met een factor. Bij vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid is de factor gelijk aan 5. Bij arbeidsongeschiktheidsrenten is de factor gelijk aan de verstreken duur in jaren, met een lineaire afbouw naar nihil in de laatste vijf jaar van de premiebetaling. De voorziening voor ingegane arbeidsongeschiktheid is gelijk aan de contante waarde van de vrijgestelde netto premies of van de uit te keren arbeidsongeschiktheidsrente.

Uitkering bij dood door ongeval

De voorziening voor dit risico is nihil.

Batepremies

Voor de hoofdverzekering wordt de netto methode gebezigd voor de vaststelling van de technische voorziening levensverzekering. Bij aanvullende verzekeringen zonder actuariële grondslag wordt de premie voor 95% beschouwd als netto premie voor het betreffende risico.

Negatieve uitkomsten

In verband met het hanteren van de netto methode komen negatieve uitkomsten voor de technische voorziening levensverzekering vrijwel niet voor. Een negatieve uitkomst wordt niet op nul gesteld.

Herverzekering

Voor uitgaande herverzekeringen wordt dezelfde methode gebruikt als voor de hoofdverzekeringen.

Toereikendheidstoets

Bij het uitvoeren van de toereikendheidstoets wordt onderzocht of de balanswaarde van de technische voorzieningen (na aftrek van geactiveerde rentestandkorting) ten minste gelijk is aan de toetsvoorziening. De toetsvoorziening bestaat uit de contant gemaakte waarde van de verwachte kasstromen, gecorrigeerd voor een eventuele accounting mismatch.

De toetsvoorziening, ook wel de marktwaardevoorziening genoemd, is de som van:

- de contante waarde van de toekomstige jaarlijkse verwachte uitkeringen + toekomstige verwachte kosten voor de verzekeringen -/- toekomstige verwachte bruto premies, op basis van best estimate-veronderstellingen. De kasstromen worden contant gemaakt op de door EIOPA gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment per de balansdatum;
- een adequate risicomarge;
- de waarde van eventuele embedded options en garanties (bij De Hoop niet van toepassing).

De marktwaardevoorziening wordt vervolgens gecorrigeerd voor eventuele accounting mismatches met tegenoverstaande activa. Dat wil zeggen dat rekening dient te worden gehouden met een eventueel verschil tussen boekwaarde en marktwaarde van beleggingen die zijn gealloceerd aan de verplichtingen. Indien de marktwaarde van de beleggingen hoger is dan de boekwaarde dan leidt dit tot een verlaging van de toetsvoorziening, en omgekeerd.

De op deze manier bepaalde toetsvoorziening wordt vergeleken met de balansvoorziening, waarbij de balansvoorziening minimaal gelijk moet zijn aan de toetsvoorziening.

Latente belastingen

De latente belastingen zijn gevormd op basis van de nominale waarde van de tijdelijke verschillen tussen de commerciële en de fiscale waardering van activa en passiva. Belastinglatenties worden berekend vanuit de fiscale consequenties van de afwikkeling van de in de balans opgenomen activa en passiva. Vanwege het langlopende karakter van deze belastinglatenties is rekening gehouden met het toekomstige nominale belastingpercentage van 25% (2019: 21,7%).

De belastinglatenties waren per 31 december 2019 berekend op basis van het destijds geldende toekomstige vennootschapsbelasting tarief van 21,7 procent. De belastinglatenties zijn per 31 december 2020 aangepast als gevolg van het nieuwe belastingplan waarin een toekomstig belasting tarief van 25,0 procent is voorgeschreven.

Overige voorzieningen

Voorziening uitgestelde personeelsbeloningen

De voorziening betreft de voorziening jubileumuitkeringen uit hoofde van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Toerekening van interest aan technische rekening

De interestopbrengsten worden toegekend aan de technische rekening op basis van de verhouding tussen de standen ultimo van de balanswaarde van de technische voorzieningen (met uitzondering van de “Overige technische voorziening”) en depots waarover interest moet worden vergoed, en de balanswaarde van de vastrentende waarden. De uitkomst hiervan wordt verminderd met het pro rata gedeelte van de beleggingskosten. Het totaal aan beleggingsopbrengsten verminderd met de toegerekende interest aan de technische rekening wordt toegerekend aan de niet-technische rekening.

Toerekening van kosten aan acquisitie en beleggingen

Afsluitprovisie, keuringskosten en honoraria medische adviseurs zijn acquisitiekosten. Bankkosten in verband met beleggingen zijn beleggingskosten. Een deel van de personeelskosten wordt op basis van een schatting van de bestede tijd toegerekend aan acquisitiekosten en beleggingskosten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Solvency II

Bij de bepaling van de solvency II-ratio hanteert De Hoop de standaardformule. Net als bij de BW2-waardering en conform artikel 7 van de Gedelegeerde Verordening, waardeert De Hoop haar activa en passiva op basis van de aanname dat De Hoop haar bedrijf blijvend zal uitoefenen ('going concern- principe').

Marktwaardewaardering

De uitgangspunten voor de waardering van activa en passiva zijn vastgelegd in artikel 75 van de Solvency II-richtlijn en zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 2 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 (artikelen 7 tot en met 16).

Gebruik van schattingen

Bij de bepaling van de solvabiliteitsratio moet De Hoop schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op het gerapporteerde percentage. Deze schattingen zijn naar beste weten van de directie gemaakt, maar de daadwerkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van die schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek maar minimaal een keer per jaar beoordeeld. Indien nodig worden deze aangepast. De belangrijkste schatting en veronderstellingen hebben betrekking op: de technische voorziening.

Latente belastingen

De balanspost latente belastingen is gevormd op basis van tijdelijke verschillen tussen de statutaire en de fiscale waardering van activa en passiva en de verschillen tussen de statutaire balans en de Solvency II-balans, rekening houdend met de belastingpercentages die voor de BW2-waarderingen worden gehanteerd.

Aandelen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde aan het einde van het boekjaar, zowel in de jaarrekening als in de Solvency II-balans.

Obligaties

Obligaties zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde. Deze is bepaald aan de hand van de beurskoersen per balansdatum.

Beleggingsfonds

Het hypotheekfonds AeAm Dutch Mortgage Fund 2, dat geclassificeerd is als aandeel wordt gewaardeerd op basis van de balanswaarde zoals vermeld in het beleggingsverslag van de fondsbeheerder. De balanswaarde van de hypotheek van het AeAm Dutch Mortgage Fund 2 wordt door de fondsbeheerder bepaald door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren, rekening houdend met vervroegde aflossingen van de hypotheekgever. Voorts wordt rekening gehouden met de beperking in de mogelijkheid om hypotheek in de markt te verkopen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Omdat de vorderingen een kortlopend karakter hebben, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor toepassing op de Solvency II-balans. In de Solvency II-balans worden de vorderingen uit herverzekering gewaardeerd op marktwaarde.

Technische voorzieningen

De technische voorziening wordt vastgesteld conform de richtlijnen van EIOPA en DNB. Conform artikel 77 van de Solvency II-richtlijn is de waarde van de technische voorziening gelijk aan de som van de verwachtingswaarde en de risicomarge. De verwachtingswaarde is de contante waarde van de toekomstige kasstromen op basis van best estimate-veronderstellingen plus de waardering van de voorziening toekomstige discretionaire uitkeringen. Contant maken geschiedt met gebruikmaking van de door EIOPA vastgestelde risicovrije rentetermijnstructuur (inclusief UFR en exclusief VA). Met betrekking tot de waardering van de toekomstige betalingsverplichtingen zijn in de toereikendheidstoets in de statutaire jaarrekening andere waarderingsgrondslagen toegepast dan in de Solvency II-rapportage. De belangrijkste oorzaken voor het verschil zijn:

- In de statutaire jaarrekening wordt de waarderingsverschillen van de beleggingen en de herverzekeringsverplichtingen verrekend. Bij de Solvency II-rapportage gebeurt dit niet, omdat de beleggingen al op marktwaarde worden gewaardeerd. Hierdoor is de toetsvoorziening in de statutaire jaarrekening lager dan de technische voorziening in de Solvency II-rapportage.
- In de statutaire jaarrekening wordt bij de vaststelling van de toetsvoorziening, conform RJ 605, geen rekening gehouden met toekomstige discretionaire uitkeringen. De Solvency II richtlijnen schrijven voor dat rekening moet worden gehouden in de marktwaardebalans met de waarde van toekomstige discretionaire winstdelingen.

De Hoop heeft vanaf 01-01-2021 de discretionaire winstdeling afgeschaft.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan uit een voorziening voor het huurcontract en een voorziening voor dotaties aan het De Hoop Leven fonds.

Winst- en Verliesrekening

Algemeen

Baten en lasten worden zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Premie

De premiebaten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben. De onverdiende premie is onderdeel van de "Technische voorzieningen".

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de Balans

Algemeen

ACTIVA (bedragen x € 1.000)

1. Beleggingen

	2020	2019
1.1 Overige financiële beleggingen		
1.1.1 Aandelen		
Balanswaarde	57.387	58.309
Beurswaarde	57.387	58.309
Aankoopwaarde	41.779	39.513
1.1.2 Obligaties		
Balanswaarde	29.510	32.170
Beurswaarde	34.178	38.358

Waardering beleggingen ¹⁾	Boekwaarde			
	2020		2019	
	Aandelen	Obligaties	Aandelen	Obligaties
Niveau 1	44.423	29.510	48.478	32.170
Niveau 2	-	-	-	-
Niveau 3	12.964	-	9.830	-
Totaal	57.387	29.510	58.309	32.170

1) Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Overzicht verloop beleggingen

Categorie	Balans- waarde per 1/1	Aankopen en verstrek- kingen	Verkopen en aflos- singen	Amor- tisatie	Herwaar- deringen via het vermogen	Herwaar- deringen via het resultaat	Balans- waarde per 31/12
Aandelen	58.309	3.734	-2.034		-1.291	-1.331	57.387
Obligaties	32.170		-2.947	-10		297	29.510
Totaal boekjaar	90.479	3.734	-4.981	-10	-1.291	-1.034	86.897
Totaal vorig boekjaar	81.69	2.193	-2.667	-41	7.482	2.043	90.479

Aandelen belegd in	Balanswaarde	
	2020	2019
Beursgenoteerde aandelen mature markets OESO	44.307	48.225
Beursgenoteerde indirecte beleggingen in vastgoed	116	253
Beleggingsfonds in hypotheke	12.855	9.722
Waarborgfonds Onderlinge 's-Gravenhage	109	109
Totaal	57.387	58.309

Het beleggingsfonds in hypotheke betreft het AeAM Dutch Mortgage Fund 2. Dit zijn indirecte beleggingen in hypotheke. Dit fonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter, met dien verstande dat de mate waarin participanten uit kunnen treden, afhankelijk is van de beschikbare liquide middelen.

Aandelen verdeeld naar regio	Balanswaarde	
	2020	2019
Duitsland	4.087	3.707
Frankrijk	6.316	7.684
Luxemburg	-	239
Nederland	21.819	21.486
Oostenrijk	506	503
Spanje	1.473	1.183
Italië	578	937
Totaal Eurogebied	34.779	35.739
Groot-Brittannië	3.421	2.056
Japan	797	829
Verenigde Staten	11.693	13.598
Zuid-Korea	1.449	1.038
Zweden	1.580	1.573
Zwitserland	3.668	3.477
Buiten Eurogebied	22.608	22.571
Totaal	57.387	58.309

Obligaties verdeling naar rating	Rating	Balanswaarde	
		2020	2019
Staat /overheid	AAA	19.562	22.147
	AA	5.449	5.532
	BBB	3.499	3.492
Subtotaal Staat/overheid		28.510	31.171
Gedekt/Bedrijfs	AAA	999	998
	AA	-	-
	A	-	-
Subtotaal overige leningen		999	999
Totaal vastrentende waarden		29.510	32.170

Obligaties verdeeld naar regio	Balanswaarde	
	2020	2019
Nederland	19.562	22.147
Frankrijk	6.448	6.531
Italië	3.499	3.492
<i>Totaal Eurogebied</i>	29.510	32.170
<i>Buiten Eurogebied</i>	-	-
Totaal	29.510	32.170

2. Depots bij cedenten

Cedenten	2020	2019
Ennia Caribe, Curaçao	1.263	1.448
KBC, België	796	775
Overige	229	217
Totaal	2.288	2.440

3. Vorderingen

3.1 Overige vorderingen

Overige vorderingen	2020	2019
Vorderingen < 1 jaar		
Te ontvangen winstaandeel herverzekering	-	23
Vooruitbetaalde kosten	36	146
Vennootschapsbelasting	888	1.304
Subtotaal	924	1.473
Vorderingen > 1 jaar		
Actieve belastinglatentie per 1/1	596	375
Mutatie verslagjaar zonder wijziging belastingtarief	1.127	312
Invloed wijziging belastingtarief	262	-91
Actieve belastinglatentie per 31/12 na wijziging belastingtarief	1.985	596
Totaal	2.909	2.069

De actieve belastinglatentie is berekend op basis van 25% (voorheen 21,7%), zoals in het Belastingplan 2021 is aangegeven voor het fiscale jaar 2021.

4. Overige activa

4.1. Liquide middelen

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

5. Overlopende activa

Overlopende activa, looptijd < 1 jaar	2020	2019
Lopende interest	966	1.062
Totaal	966	1.062

PASSIVA (bedragen x € 1.000)

6. Eigen vermogen

	2020	2019
6.1 Geplaatst en gestort aandelenkapitaal per 1/1	405	405
Mutatie	-	-
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal per 31/12	405	405
6.2 Herwaarderingsreserve per 1/1	15.839	9.411
Mutatie uit hoofde van herwaardering	-1.291	7.482
Mutatie voorziening latente belastingen	-280	-1.053
Dotatie uit overige reserve	-	-
Herwaarderingsreserve per 31/12	14.267	15.839
6.3 Overige reserve per 1/1	44.494	41.120
Dividend vorig boekjaar	-2.400	-2.400
Onderdeelde winst vorig boekjaar	2.695	5.775
Dotatie aan herwaarderingsreserve	-	-
Overige reserves per 31/12	44.789	44.494
6.4 Onverdeelde winst per 1/1	2.695	5.775
Toevoeging overige reserve	-2.695	-5.775
Resultaat boekjaar	-2.889	2.695
Onverdeelde winst per 31/12	-2.889	2.695
	56.572	63.433

Het vereiste kapitaal (SCR) bedraagt € 24.033. De Eligible Own Funds bedragen € 53.590 en de solvabiliteitsratio is 223%. De Hoop heeft als interne minimale norm een solvabiliteitsratio vastgesteld van 200%. Voor meer informatie wordt verwezen naar het verslag van de directie en de Risicoparagraaf van de jaarrekening.

Voorstel tot bestemming van het resultaat:

Netto verlies	-2.889
Uitkering t.l.v. Overige reserve	-2.400
Onttrekking uit Overige reserve	-5.289

Som van de herwaarderingen

	Som van herwaarderingen	Belasting-latentie	Totaal herwaardering
Aandelen	18.738		18.738
Belastinglatentie voor wijziging belastingtarief		-3.881	-3.881
Invloed wijziging belastingtarief		-590	-590
Totaal	18.738	-4.471	14.267

Het hypotheekfonds wordt fiscaal op dezelfde wijze gewaardeerd als onder Titel 9 BW 2.. Hierdoor is het niet nodig een latente belastingvoorziening voor dit hypotheekfonds te vormen.

Aandelenkapitaal

	Maatschappelijk kapitaal	Aantal geplaatst	Aantal aandelen in eigen bezit	Geplaatst bedrag	Gestort bedrag
	x € 1.000			x € 1.000	
Aandelen De Hoop	450	900	100	405	405

7. Technische voorzieningen

De grondslagen voor de vaststelling van deze voorziening worden vermeld in het hoofdstuk "Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en presentatie".

Toereikendheidstoets

De toereikendheidstoets wordt uitgevoerd op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaglegging 605, artikel 534 tot en met 537. In de toereikendheidstoets wordt de balanswaarde van de voorziening voor verzekeringsverplichtingen (verminderd met de hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten, immateriële activa en vorderingen uit hoofde van latente winstdeling) vergeleken met actuele schattingen van alle (verdisconteerde) contractuele kasstromen en met de hiermee verband houdende kasstromen zoals de claimbehandelingskosten, de kasstromen uit in contracten besloten opties en garanties met inachtneming van onzekerheidsmarges.

Als de beleggingen die dienen tot dekking van de technische voorzieningen niet tegen de actuele waarde zijn gewaardeerd, wordt het verschil tussen de actuele waarde en de balanswaarde van deze beleggingen in de toereikendheidstoets betrokken.

Contant maken geschiedt met de door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur per de balansdatum zonder volatility adjustment.

In de toetsvoorziening is tevens rekening gehouden met een adequate risicomarge.

De balansvoorziening dient ten minste gelijk te zijn aan de vastgestelde toetsvoorziening. De toetswaarde bedraagt € 37.758 (2019: € 34.252). De balansvoorziening vóór herverzekering bedraagt € 31.273 (2019: € 32.974). De uitkomsten van de toets laten zien dat de technische voorziening ontoereikend is (-€ 6.485). Ten gevolge van dit tekort is een aanvullende dotatie aan de overige technische voorziening opgenomen van € 5.207. Het tekort heeft deels betrekking op de herverzekerde portefeuille. Het debiteurenrisico op de herverzekerde portefeuille is nihil door met name de depotstellingen.

Ontwikkeling van de Voorziening Verzekeringsverplichtingen eigen rekening

	2020		2019	
Verzekeringen in geld		Totaal		Totaal
Balansvoorziening verzekeringsverplichtingen (vvp) einde vorig boekjaar		28.287		28.036
Premies eigen rekening		4.706		4.641
Vrijval kosten uit premies eigen rekening		-987		-1.032
Benodigde interesttoevoeging vvp eigen rekening		873		929
Niet-gerealiseerde koersverschillen		-123		26
Overige technische baten eigen rekening				
Uitkeringen en afkopen eigen rekening		-4.076		-3.016
Kosten verrekend met de vvp eigen rekening				
Vrijgevallen voor kosten uit de vvp		-42		-45
Aanvullende dotatie uit hoofde van negatieve overwaarde Toereikendheidstoets		5.207		1.278
Overige technische lasten eigen rekening		12		-169
Toename van de op nul gestelde negatieve vvp				
Overdrachten van/aan andere onderdelen van de vvp				
Wijziging als gevolg van veranderingen in				
Rente(termijnstructuur)	-		-	
Sterfte	-		-	
Kosten	-		-	
Invaliditeit	-		-	
Overig	4		3	
Totaal		4		3
Resultaat op grondslagen				
Resultaat op sterfte	-1.422		-2.372	
Resultaat op invaliditeit	-3		-2	
Resultaat op ongevallen	-		-	
Resultaat op ontwikkeling levensherverzekerings portefeuille	-210		10	
Totaal		-1.635		-2.364
Balansvoorziening verzekeringsverplichtingen einde boekjaar		32.226		28.287

De technische voorzieningen kunnen over het algemeen als langlopend worden beschouwd.

8. Voorzieningen

Categorie	Balans waarde per 1/1	Dotatie boekjaar	Onttrekking boekjaar	Balans waarde per 31/12
8.1 Belastingen				
Belastingen voor wijziging belastingtarief	4.446	-	-498	3.948
invloed wijziging belastingtarief	676	-	-76	600
Belastingen na wijziging belastingtarief	5.122	-	-574	4.548
8.2 Overige voorzieningen	10	2	-	12
Totaal	5.132	2	-574	4.560

In het Belastingplan 2021 is een verhoging van het tarief voor de vennootschapsbelasting opgenomen van 21,7% naar 25% voor het fiscale jaar 2021. Op basis van dit belastingplan is het gehanteerde tarief voor de latente belastingvoorziening op 25% gesteld. De invloed van de tariefswijziging op de voorziening belastingen is in bovenstaand overzicht weergegeven.

De vermelde voorzieningen hebben een langlopend karakter.

Aanvullende voorziening pensioenen in het kader van RJ 271

De pensioenregeling zoals van toepassing tot en met 31-12-2020 is gekwalificeerd als een rechtstreeks verzekerde regeling met een voorwaardelijke indexatie. Op balansdatum bestaan geen pensioenverplichtingen op basis van RJ 271.

Voorziening uitgestelde personeelsbeloningen in het kader van RJ 271 (aanvulling op prepensioen en jubileumuitkeringen).

	2020	2019
Saldo per 1 januari	10	8
Mutatie	2	2
Saldo per 31 december	12	10

9. Depots van herverzekeraars

Verzekeraar	Waarde ontvangen zekerheid	
	2020	2019
Aegon Levensverzekering N.V.	1.488	1.614
SCOR Global Life Rückversicherung AG	508	554
PartnerRe	1.004	1.104
Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.	159	159
Swiss Reinsurance Company Ltd.	166	160
Totaal	3.325	3.591

10. Schulden

Omschrijving	2020	2019
Looptijd < 1 jaar		
Saldi in rekening-courant	269	394
Te betalen kosten	282	315
Te betalen winstaandeel cedenten	-	505
Te betalen loonbelasting	22	23
Totaal	573	1.237

De saldi in rekening-courant betreffen de rekening-courant verhouding met cedenten en herverzekeraars uit hoofde van de verzekeringsactiviteiten.

11. Overlopende passiva

Overlopende passiva	2020	2019
Looptijd < 1 jaar		
Te betalen vakantiegeld	68	69
Looptijd < 5 jaar		
Vakantiedagen	110	83
Totaal	178	152

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Eind 2018 is het De Hoop Leven fonds opgestart door De Hoop met als doel het steunen van onderzoek op het gebied van moeilijk (her)verzekerbare medische overlijdensrisico's. In het bijzonder:

- onderzoek gerelateerd aan chronische ziekten relevant voor de doelgroep van de Hoop; en
- onderzoek in relatie tot de verzekeraarbaarheid van mensen met chronische aandoeningen en naar de wijze waarop met medisch verzwaarde risico's omgegaan kan worden.

Het fonds zal in beginsel tien jaar bestaan. Na een initiële inbreng van € 100.000 in december 2018, stort De Hoop jaarlijks in januari een bedrag van € 100.000 in het vermogen van het fonds. In het 11e jaar worden de eventuele overschotten door het De Hoop Leven fonds gedoneerd. De Hoop is gerechtigd stortingen in het vermogen van het fonds te staken, indien zich naar het oordeel van oprichter tussentijds een of meer bijzondere omstandigheden voordoen.

In 2019 is een 10-jarig huurcontract aangegaan voor huisvesting en servicekosten voor € 78.677,= per jaar. De huurprijs voor huisvesting wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de wijziging van consumentenprijs index.

Toelichting op de Winst- en Verliesrekening

(bedragen x € 1.000)

13. Verdiende premies eigen rekening

Geboekte premies	2020			2019		
	Bruto	Herverze- kering	Eigen rekening	Bruto	Herverze- kering	Eigen rekening
Premies						
Periodieke premies	5.267	626	4.641	5.231	614	4.617
Premies ineens	65	-	65	33	9	24
Totaal premies	5.332	626	4.706	5.264	623	4.641

Geografische segmentatie bruto premies

Regio	2020	2019
Nederland	3.944	4.196
Andere EU-lidstaten	547	488
Landen daarbuiten	841	580
Totaal	5.332	5.264

14. Opbrengsten uit beleggingen

	2020			2019		
	Opbrengst	Gereali-seerde winst	Totaal	Opbrengst	Gereali-seerde winst	Totaal
Aandelen	1.532	927	2.459	1.799	591	2.390
Obligaties en andere vastrentende waardepapieren	1.419	297	1.716	1.435	-	1.435
Depots bij verzekeraars	86		86	92	-	92
Liquide middelen	-9		-9	-13	-	-13
Totaal	3.028	1.224	4.252	3.313	591	3.904

15. Niet-gerealiseerde winst op beleggingen

	2020	2019
Aandelen	310	1.564
Totaal	310	1.564

16. Overige technische baten eigen rekening

	2020	2019
Ontvangen winstaandeel herverzekeraars	62	126
Overige ontvangen interest	27	118
Ongerealiseerd valutaverschil	511	322
Totaal	600	566

Het ongerealiseerd valutaverschil heeft betrekking op de depotstanden en rekening-courant saldi van cedenten en herverzekeraars. De waarde van deze ongerealiseerde valutaverschillen worden bepaald door de mutatie van de valutakoers en de desbetreffende standen. In 2020 zijn deze standen toegenomen, waardoor het ongerealiseerd valutaverschil is gestegen ten opzichte van 2019.

17. Uitkeringen eigen rekening

Soort uitkering	2020			2019		
	Bruto	Herverze- kering	Eigen rekening	Bruto	Herverze- kering	Eigen rekening
Expiraties	794	90	704	1.477	539	938
Lijfrenten	756	292	464	793	308	485
Overlijdensuitkeringen	2.719	403	2.316	1.093	15	1.078
Afkopen	714	122	592	597	82	515
Totaal	4.983	907	4.076	3.960	944	3.016

18. Wijziging technische voorzieningen eigen rekening voor levensverzekering

Zie toelichting onder 7.

19. Winstdeling

De directie heeft de discretionaire bevoegdheid om winst uit te keren aan cedenten. De winstdeling staat al een aantal jaar onder druk door scherpere premiestellingen en lagere resultaten. Dit geeft geen ruimte meer voor winstdeling en de directie heeft daarom besloten om de winstdeling met ingang van 1-1-2021 af te schaffen.

	2019		2018	
Sterftewinsttaandeel, % van het sterfteresultaat	-	0%	550	23%

20. Bedrijfskosten

Component	2020	2019
20.1 Acquisitiekosten		
Toegerekende acquisitiekosten	229	214
Bruto afsluitprovisie	26	68
Honoraria medische adviseurs	153	145
Keuringskosten	-	1
	408	428
20.2 Beheers- en personeelskosten		
Salarissen	703	658
Sociale lasten	79	90
Pensioenkosten	174	162
Overige personeelskosten	35	19
Accountant	118	77
Actuaris	65	78
Overige diensten door derden	322	377
Donatie	100	100
Incassoprovisie	102	116
Kantoorhuur	79	62
Licentiekosten	96	74
Andere kosten	140	225
Kosten toegerekend aan beleggingen, opgenomen onder beleggingslasten	-60	-56
	1.953	1.983
20.3 Provisie ontvangen van herverzekeraars		
Afsluitprovisie	-	-3
Incassoprovisie	-23	-23
	-23	-26
Totaal	2.338	2.385

Pensioenkosten

	2020	2019
Pensioenpremie	174	162
Totaal	174	162

De pensioenregeling voor medewerkers volgt de CAO voor het verzekeringsbedrijf binnendienst. De regeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met pensioenigingang op 68 jaar en een procentuele opbouw over het pensioeninkomen onder aftrek van een franchise. De pensioenregeling is als een verzekerde regeling ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. De op te bouwen pensioenaanspraken worden gefinancierd middels stortingskoopsommen, waarbij ieder jaar een evenredig gedeelte van de pensioenaanspraak wordt ingekocht. De premie voor het arbeidsongeschiktheidsrisico en het nog niet ingekochte overlijdensrisico wordt ieder jaar vastgesteld. De prolongatiedatum van de stortingskoopsommen en de premies is vastgesteld op 1 januari. De verschuldigde betalingen dienen per jaar bij vooruitbetaling te geschieden. De pensioenregeling zal per 1 januari 2021 worden aangepast naar een beschikbare premieregeling.

Bezoldiging bestuurders

In het boekjaar 2020 zijn aan bezoldigingen, met inbegrip van de pensioenlasten, voor (voormalige) bestuurders en commissarissen de volgende bedragen vergoed: € 166 (2019: € 163) respectievelijk € 79 (2019: € 79).

Medewerkers

Alle medewerkers zijn werkzaam in Nederland.

	2020		2019	
	FTE	Aantal	FTE	Aantal
Aantal medewerkers in dienst per 31 december	5,8	8,0	6,5	10,0
Gemiddeld aantal medewerkers in dienst	6,51	9,0	6,5	10,0

Een deel van de ondersteunende werkzaamheden voor de bedrijfsvoering worden in samenwerking met Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „s-Gravenhage” U.A. uitgevoerd.

De medisch adviseurs zijn geen medewerkers in vaste dienst maar verrichten advieswerkzaamheden. Zij ontvangen vergoedingen op basis van een declaratieovereenkomst.

Kosten accountantsorganisatie

De kosten van de accountantsorganisatie KPMG Accountants N.V. zijn onderstaand weergegeven. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. De bedragen hierna zijn inclusief BTW.

	KPMG Accountants N.V. 2020 EUR	Overig KPMG- netwerk 2020 EUR	Totaal KPMG 2020 EUR
Onderzoek van de Jaarrekening	64	-	64
Overige controleopdrachten	23	-	23
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	87	-	87
	2019 EUR	2019 EUR	2019 EUR
Onderzoek van de Jaarrekening	73	-	73
Overige controleopdrachten	23	-	23
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	96	-	96

KPMG Accountants N.V. heeft, naast de wettelijke controle van de jaarrekening ook de wettelijke controle van de Solvency II QRT-staten uitgevoerd.

21. Beleggingslasten

	2020	2019
21.1 Beheerskosten en rentelasten		
Beheerskosten beleggingen	22	65
Toegerekende personeelskosten	60	56
21.2 Gerealiseerd verlies op beleggingen	361	-
Totaal	443	121

22. Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen

	2020	2019
Aandelen	2.207	111
Totaal	2.207	111

23. Overige technische lasten eigen rekening

	2020	2019
Interest depots van (her)verzekeraars	140	157
Ongerealiseerd valutaverschil	613	211
Totaal	753	368

Het ongerealiseerd valutaverschil heeft betrekking op de depotstanden en rekening-courant saldi van cedenten en herverzekeraars. De waarde van deze ongerealiseerde valutaverschillen worden bepaald door de mutatie van de valutakoers en de desbetreffende standen. In 2020 zijn deze standen toegenomen, waardoor het ongerealiseerd valutaverschil is gestegen ten opzichte van 2019.

Balastingen

	2020	2019
Resultaat voor belasting	-3.888	3.872
Belastingen	999	-1.177
Resultaat na belasting	-2.889	2.695

Het effectieve belastingtarief in 2020 bedroeg 25,69% (2019: 30,40%). Het toepasselijk belastingtarief is 25%. Het hoger effectief belastingtarief ontstaat doordat de belastinglatentie is herrekend van 21,7% naar 25% volgens het nieuwe belastingplan, waarin een toekomstig belastingtarief van 25% is voorgeschreven.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen kan sprake zijn wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming, haar aandeelhouders en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. Transacties met de aandeelhouders betreffen dividenduitkeringen, transacties uit hoofde van de hoedanigheid als cedent of herverzekeraar, transacties uit hoofde van de uitvoering van de pensioenregeling en transacties uit hoofde van een Servicedienstverleningscontract en van de huurovereenkomst. De bezoldiging van de directie en commissarissen is opgenomen onder Bestuurdersbezoldiging punt 20.

De directieleden van De Hoop zijn in persoon gelijk aan de directieleden van één van de aandeelhouders. De directieleden van De Hoop zijn op persoonlijke titel benoemd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Een nieuw herverzekeringscontract is met QBE Europe NV gesloten per 1 januari 2021 voor een termijn van drie jaar. De financiële afwikkeling van de beëindiging van de huidige herverzekeringscontracten zal in 2021 worden gerealiseerd.

De pensioenregeling is met ingang van 1 januari 2021 gewijzigd van een uitkeringsovereenkomst naar een premieovereenkomst. De nieuwe pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij.

Risicoparagraaf

Covid 19

Ongetwijfeld de meest opvallende gebeurtenis in 2020 was het uitbreken van de wereldwijde Corona-pandemie. Veel landen gingen in lock down, reizen was nauwelijks mogelijk en de economie kwam tot stilstand. Een heftige beweging op de financiële markten volgde.

Vanwege de lock down gingen De Hoop medewerkers vanaf 13 maart vanuit huis aan de slag. Het thuiswerken liet weinig tot geen continuïteitsproblemen zien. Door het werken in de cloud was De Hoop prima in staat om werkzaamheden vanuit huis te verrichten. Alle cedenten konden rekenen op onze normale dienstverlening. Door een aantrekkende hypotheekmarkt was het druk met aanvragen. Omdat processen inmiddels grotendeels gedigitaliseerd zijn konden alle werkzaamheden worden voortgezet.

De medisch adviseurs stonden wel onder meer druk dan anders. Met name in de beginperiode van de 1e golf is frequent overleg met hen geweest.

Met de medewerkers is van het begin af een koffie-overleg (tweemaal per week) geweest.

Vanuit business continuity management gezien liep alles conform verwachting.

Na de heftige eerste reactie op de financiële markten herstelden aandelenkoersen zich langzaam maar zeker. De rente bleef echter wel dalen. Uiteindelijk bleek de solvabiliteitsratio op een ruim voldoende peil, er is geen enkel moment geweest dat de ratio de interne norm benaderde.

In de verzekeringsportefeuille werden de overlijdensgevallen gemonitord. Gezien de portefeuille van De Hoop bestaat de kans dat deze verzekerden een grotere kans hebben op overlijden als zij besmet raken met het virus. Aan het eind van het jaar bleek dat het aantal overlijdensgevallen iets hoger was dan in 2019. De verzekerde uitkeringen waren wel hoger, maar dat is geen Covid-effect.

In de tweede helft van het jaar kwam er zicht op een werkend vaccin en in het laatste kwartaal deden de eerste goedgekeurde vaccins hun intrede. Hierdoor kwam het einde van de pandemie meer in beeld. Helaas bleken er echter ook mutaties van het virus te ontstaan waardoor de pandemie zeker nog niet bedwongen is. De vaccinatie graad ligt daarvoor nog te laag. Dit betekent dat De Hoop nog steeds vanuit huis werkt.

Voor 2021 is de verwachting dat het virus verder bedwongen zal worden. Een bijkomend effect van de pandemie is echter wel dat veel zorg achterwege is gebleven. Het is nog niet duidelijk welk effect dit op onze bestaande portefeuille zal hebben. Het zal aan de andere kant wellicht leiden tot blijvende klachten bij personen die het virus hebben gehad wat kan leiden tot acceptatieproblemen bij het aanvragen van een verzekering. De Hoop kan daar van toegevoegde waarde zijn.

De Hoop opereert in een markt met een specifiek verzekeringstechnisch risicoprofiel. Naast het verzekeringstechnische risico spelen ook het marktrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, commercieel risico, operationeel risico en integriteitsrisico een rol. De bedrijfsvoering van De Hoop is erop gericht deze risico's te herkennen, te kwantificeren en te beheersen. In het verslag van de directie is het beleid ten aanzien van risicobeheer uiteengezet.

De uitkomsten van de berekening van de kapitaalvereisten onder het huidige solvabiliteitsregime zijn als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	53.590	59.986
Solvency Capital Requirement (SCR)	24.033	24.838
Ratio beschikbaar eigen vermogen t.o.v. SCR	223%	242%

Ten opzichte van ultimo 2019 is de solvabiliteitsratio licht gedaald door een dalend eigen vermogen. Het vereiste kapitaal daalde eveneens (van € 24.838 naar € 24.033). Het marktrisico nam af met €1.948 door een lager belegd vermogen in aandelen. Daarentegen steeg het verzekeringstechnische risico met € 1.893, dit wordt vooral veroorzaakt door een hoger totaal verzekerd bedrag en een wijziging in het herverzekeringsbeleid.

De SCR is als volgt opgebouwd:

	31-12-2020	31-12-2019
Uitsplitsing Solvency Capital Requirement (SCR)		
Marktrisico	18.963	20.911
Tegenpartijrisico	2.666	2.801
Verzekeringstechnischrisico	8.897	7.004
Diversificatie-effect	-6.706	-6.088
Basic Solvency Capital Requirement (BSCR)	23.820	24.628
Operationeel risico	213	211
Belastingeffect	0	0
SCR	24.033	24.838

Uitsplitsing Marktrisico		
Rente	0	0
Aandelen	17.152	18.910
Vastgoed	0	0
Spread	7	17
Valuta	4.852	5.345
Concentratie	236	261
Diversificatie-effect	-3.284	-3.622
	18.963	20.911

Uitsplitsing verzekeringstechnischrisico		
Kortlevenrisico	4.373	3.030
Langlevenrisico	955	440
Afkooprisico	3.363	3.032
Kostenrisico	3.861	3.161
Catastroferisico	1.405	972
Diversificatie-effect	-5.060	-3.631
	8.897	7.004

De SCR is 3% (€ 805) lager dan vorig jaar. Het marktrisico nam af door een waardedaling van de aandelenpositie. Het verzekeringstechnisch risico steeg echter door toename van het verzekerd kapitaal en een wijziging in het herverzekeringscontract per 1 januari 2021. Het eigen vermogen nam af met € 6.396.

In het volgende overzicht wordt de reconciliatie weergegeven tussen het Eigen vermogen volgens de jaarrekening (BW2 en RJ) en SII: Het vereiste kapitaal en de solvabiliteitsratio zijn ook vermeld.

In het volgende overzicht wordt de reconciliatie weergegeven tussen het Eigen vermogen volgens de jaarrekening (RJ) en de EOF (SII):

	2020	2019
Eigen vermogen jaarrekening	56.572	63.433
Waarderingsverschillen activa	4.668	6.188
Waarderingsverschillen tussen technische voorziening en best estimate-voorzieningen	-4.589	-6.509
Waarderingsverschillen overige verplichtingen	-732	-806
Waarderingsverschillen inzake uitgestelde belastingen	70	87
Eigen vermogen Solvency II vóór (voorgesteld) dividend	55.990	62.393
Voorgesteld dividend	2.400	2.400
Eligible Own Funds (Solvency II)	53.590	59.993
Vereiste solvabiliteit	24.033	24.838
Solvabiliteitsratio	223%	242%

Toelichting op bovenstaand overzicht:

In de jaarrekening worden de aandelen tegen actuele waarde en de obligaties tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. In de Solvency II-balans worden alle beleggingen gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Met ingang van 1 januari 2021 is een nieuw herverzekeringscontract gesloten met QBE Europe NV (QBE) en zijn de bestaande herverzekeringscontracten per diezelfde datum opgezegd. Bij de bepaling van het vereist kapitaal is rekening gehouden met het nieuwe herverzekeringscontract. In het eigen vermogen is een voorzichtige schatting gemaakt van de afwikkeling van de huidige herverzekeringscontracten.

Het verschil tussen de technische voorziening en de best estimate-voorziening is dat de technische voorziening is gebaseerd op netto (tarief)grondslagen gediscoteerd op een vaste rekenrente en dat de best estimate-voorziening is vastgesteld op basis van beste schattingen (voor sterfte, kosten en onnatuurlijk verval), verhoogd met een risicomarge. Verder is aan de technische voorziening een aanvullende dotatie gedaan als resultaat van de toereikendheidstoets. Voor de discontering van de kasstromen wordt de gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment van EIOPA gebruikt.

Het verschil in de belastinglatentie tussen de jaarrekening en de Solvency II-balans wordt verklaard door andere waarderingsgrondslagen

De Overige verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op het De Hoop Leven fonds.

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste risicofactoren de invloed op het eigen vermogen en de solvabiliteit, volgens Solvency II, weergegeven indien de risicofactoren significante wijzigingen ondergaan.

Gevoeligheid voor schokken per 31 december	2020			2019		
	Mutatie eigen vermogen ¹⁾ x € 1.000	Mutatie vereiste solvabiliteit SII x € 1.000	Mutatie SII-solvabiliteits ratio in % punten	Mutatie eigen vermogen ¹⁾ x € 1.000	Mutatie vereiste solvabiliteit SII x € 1.000	Mutatie SII-solvabiliteits ratio in % punten
Interestcurve geschokt met + 100 bp	1.711	-551	13%	969	-352	7%
Interestcurve geschokt met - 100 bp	-2.407	741	-17%	-1.513	455	-10%
Geen UFR	-1.100	300	-7%	-718	57	-3%
Aandelen geschokt met + 25%	8.350	3.884	-2%	9.110	4.407	-5%
Aandelen geschokt met - 25%	-8.350	-3.709	1%	-9.110	-4.254	6%

¹⁾ Bij de mutatie van het eigen vermogen is de mutatie van de latente belastingvoorziening verwerkt.

Onderstaand wordt verder per risicofactor een kwalitatieve en waar nodig een kwantitatieve toelichting gegeven.

Commercieel risico

Commercieel risico is het risico dat doelstellingen van de onderneming niet worden gerealiseerd. Van belang hierbij is dat De Hoop opereert vanuit een herverzekeringpositie en afhankelijk is van individuele levensverzekeraars. Marktbewegingen maar ook strategische heroverwegingen bij deze partijen zijn van directe invloed op de productie bij De Hoop. De Nederlandse verzekeringsmarkt wordt vooral gekenmerkt door consolidaties en efficiencylagen. Daarnaast is een terugtrekkende beweging zichtbaar van marktpartijen, zoals Aegon maar recent ook de Onderlinge 's-Gravenhage die zich terugtrekken uit de individuele overlijdensrisicoverzekeringmarkt. Door deze beweging wordt het aantal ORV-aanbieders op de Nederlandse markt steeds kleiner. Omdat De Hoop opereert vanuit de herverzekeringpositie wordt het steeds moeilijker om de eindklant te bedienen. In 2020 is de samenwerking met Quantum Leben uitgebreid met Pulse Insurance, een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde verzekeringsbroker. Verzekeringen vanuit deze uitbreiding worden in euro's afgesloten.

Marktrisico

In 2019 is een ALM-studie uitgevoerd. De belangrijkste conclusie uit de studie was dat gegeven de solide solvabiliteitspositie van De Hoop er de komende jaren geen directe noodzaak is om een alternatieve weging van de beleggingsportefeuille te overwegen. De forse daling van de aandelen, die zich inmiddels herstelt, heeft conform verwachting uit de ALM-studie en diverse ORSA-scenario's, geen rigoureuze impact gehad op de solvabiliteitsratio.

Een onderdeel van het marktrisico is het rente- en matchingrisico dat zich kan voordoen bij het afdekken van de verplichtingen. Het renterisico doet zich voor bij marktwaardewaarderingen van de onderliggende portefeuilles, zoals de verplichtingen en de vastrentende waarden. De verplichtingen zijn afgedekt door vastrentende waarden, voornamelijk hoogwaardige staatsobligaties, waarvan de looptijden niet volledig zijn afgestemd op de verplichtingen. Gegeven de mutatiegraad van de verplichtingen, het ruime solvabiliteitsoverschot en de ruime liquiditeit is dit acceptabel en beheersbaar. Het renterisico wordt ieder kwartaal gekwantificeerd op basis van de Solvency II-parameters waaruit blijkt dat het renterisico relatief laag is. Daarnaast heeft De Hoop door de wat kortere verplichtingen weinig last van de zogenaamde UFR-drag.

Modified duration	2020	2019
Beleggingen	3,1	3,8
Technische voorzieningen	11,1	11,0

Alhoewel de duration van de beleggingen korter is dan die van de technische voorziening is het renterisico relatief laag, aangezien de beleggingen qua waarde circa 1,5 maal groter is dan de technische voorziening.

Het grootste marktrisico wordt gelopen in de aandelenportefeuille. Koersdalingen zullen de aanwezige solvabiliteit negatief beïnvloeden. Het vereist kapitaal wordt echter ook lager, waardoor de solvabiliteitsratio stijgt.

Om het aandelenrisico te beperken, wordt er vooral belegd in meer defensieve Nederlandse, Europese en Amerikaanse aandelen ("global players"), die ook een behoorlijk dividend uitkeren. Het koersrisico wordt niet gehedged door afgeleide instrumenten. Gezien het defensieve karakter en de solide solvabiliteitspositie is dit een aanvaardbaar risico. Periodiek worden er stresstesten uitgevoerd met als doel de solvabiliteitspositie te monitoren en zo nodig maatregelen te nemen.

Binnen de aandelenportefeuille is sprake van een valutarisico. De afgelopen jaren is de aandelenportefeuille in vreemde valuta uitgebreid, maar door waardeontwikkelingen is het valutarisico afgenomen. Onderzoek heeft aangetoond dat valuta hedging op aandelenportefeuilles geen significante vermindering van het valutarisico tot gevolg heeft. Daarom is besloten dit risico niet af te dekken.

Aandelen belegd in vreemde valuta (bedragen in euro's)		
Valuta	2020	2019
Amerikaanse dollar	12.569	13.835
Britse pond	795	1.668
Japane yen	797	829
Zweedse kroon	1.580	1.573
Zwitserse frank	3.668	3.477
Totaal	19.409	21.382
in % van de aandelenportefeuille	34%	37%

Kredietrisico

Het kredietrisico is ingedeeld in de volgende onderdelen:

- Vastrentende waarden

De vastrentende waarden bestaan grotendeels uit staatsobligaties (vooral van de Nederlandse Staat) en voor een klein deel uit Franse en Italiaanse obligaties. Hierdoor is sprake van een beperkt kredietrisico.

- Debiteurenrisico

De Hoop heeft geen debiteurenverhouding met consumenten. Het debiteurenrisico in dit kader ligt bij de primaire verzekeringsmaatschappijen. De Hoop heeft met de cedenten een rekening-courantverhouding. Iedere maand wordt de rekening-courant opgemaakt en gecontroleerd. De afrekening van de rekening-courant vindt in de regel maandelijks plaats. Met de buitenlandse cedenten wordt jaarlijks afgerekend. Het debiteurenrisico is verwaarloosbaar.

- *Tegenpartij-kredietrisico*

Op basis van de herverzekeringscontracten die golden tot ultimo jaar, liep De Hoop nauwelijks tegenpartijrisico. Bijna alle herverzekeringsmaatschappijen van De Hoop hebben contractueel voor de herverzekerde posten een depot gesteld bij De Hoop. Dit depot dient als zekerheid voor het geval een herverzekeringsmaatschappij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Met één van de herverzekeringsmaatschappijen die ook cedent is, is contractueel vastgelegd dat de voorziening van de gecedeerde verzekeringen als zekerheid dient. Als de verplichting uit hoofde van herverzekering groter is dan de voorziening dient deze herverzekeringsmaatschappij voor het meerdere een extra zekerheid te stellen bij De Hoop. Naast de depotstellingen wordt jaarlijks op basis van kasstroomprojecties geanalyseerd of vorderingen zullen ontstaan op de herverzekeringsmaatschappijen. Uit deze analyse blijkt dat ook hier geen risico wordt gelopen. Het tegenpartij-kredietrisico op herverzekeraars wordt daarom nihil verondersteld.

Voor de nieuwe herverzekeraar QBE is geen depot gesteld. QBE is nu meegenomen in de berekening van het tegenpartij risico en dit heeft niet geleid tot een sterke wijziging voor het tegenpartij risico.

Bij de buitenlandse cedenten stelt De Hoop een depot ter grootte van de voorziening verzekeringsverplichtingen. Dit depot dient tot zekerheid voor de cedent. Het risico op deze depotstelling is beperkt.

De liquiditeiten bij banken zijn onderhevig aan tegenpartijrisico. De Hoop mitigeert dit risico door spreiding van de liquiditeitspositie bij banken met minimaal een A-rating.

Het hypotheekfonds valt eveneens onder dit risico. Het hypotheekfonds is voornamelijk gerelateerd aan gegarandeerde hypotheek (Nederlandse Hypotheek Garantie) die verstrekt zijn na 1 januari 2013, waarbij aflossen de norm is en overcreditering gemaximeerd is (loan to value gemaximeerd tot 106%). Het grootste gedeelte van het debiteurenrisico van het hypotheekfonds verplaatst hiermee naar de Nederlandse staat. Het hypotheekfonds is een belegging met een laag risicoprofiel. Het tegenpartij-kredietrisico wordt als gering gewaardeerd.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeit is het vermogen om de beleggingen op de balans liquide te maken, bijvoorbeeld op het moment dat uitkeringen moeten worden gedaan of dat er onderpanden moeten worden gestort. De verplichtingen waarvoor liquide middelen nodig zijn bestaan bij De Hoop vooral uit uitkeringen die aan de cedenten moeten worden gedaan. Bij tegenvallende sterfteresultaten moet mogelijk rekening houden met hogere uitkeringen in de portefeuille dan verwacht. De schades aan cedenten betaalt De Hoop uit op moment van claimen door de cedent. Aan het eind van het boekjaar worden de claims op de herverzekeraars verhaald en worden eveneens de afrekeningen met de buitenlandse cedenten opgesteld en verwerkt. De Hoop houdt altijd een redelijke buffer aan liquide middelen aan en belegt vooral in staatsobligaties en aandelen die relatief eenvoudig te liquideren zijn. De Hoop belegt niet in derivaten en loopt hierdoor geen risico om onderpand te moeten leveren. In 2018 is een liquiditeitsonderzoek uitgevoerd waaruit is gebleken dat bij deze beleggingsportefeuille het liquiditeitsrisico zeer gering is.

Operationeel en uitbestedingsrisico

De Hoop streeft met haar administratieve organisatie, interne controles, rapportagelijnen en processen een betrouwbare en controleerbare administratieve verwerking na. Deze maatregelen zijn vastgelegd in een AO/IB-handboek.

De omvang van De Hoop maakt de onderneming extra kwetsbaar voor operationele risico's, vooral op het gebied van continuïteit van de werkzaamheden. Vitale processen worden gewaarborgd door de kennis van de werkzaamheden te spreiden over meerdere personen te verdelen. Daarnaast is een aantal functies en diensten (ICT, HRM, Interne Audit en Compliance) uitbesteed aan de Onderlinge 's-Gravenhage.

Omdat het hier een verzekeraar onder toezicht van de DNB betreft, is deze partij goed op de hoogte van de geldende wet- en regelgeving en de vereisten die een verzekeraar aan deze partijen stelt. Daarom verwacht De Hoop dat hier minder risico wordt gelopen dan wanneer deze zaken aan andere externe partijen worden uitbesteed. In 2020 zijn de Financieel Risicomanagement- en de Actuariële functie uitbesteed aan EY Actuarissen B.V..

De infrastructuur van De Hoop is uitbesteed aan cloud services (Amazon Work Spaces), de kantoorautomatisering is uitbesteed aan Microsoft.

Het beheer en bewaren van de beleggingen is uitbesteed aan Caceis NV.

Als beheersmaatregelen rondom het uitbestedingsrisico worden de beschikbare ISAE 3402 rapporten doorgenomen en periodiek evaluatiegesprekken over de uitbestede functies en diensten met de Onderlinge 's-Gravenhage gehouden.

Verzekeringstechnisch risico

Gezien de stijging in de kosten is het kostenrisico het voornaamste risico geworden.

Dit is het risico dat de kostendekking in de verzekeringstarieven en -portefeuille onvoldoende zijn om de operationele kosten te financieren. Door een stringent kostenbeleid kan dit risico worden gemitigeerd.

Een belangrijk onderdeel van het verzekeringstechnische risico wordt gevormd door acceptatie op onjuiste voorwaarden. Onjuiste inschatting van het risico kan leiden tot verlies op sterfte, aantasting van de aanwezige solvabiliteit en afbreuk van vertrouwen bij zowel de cedent als uiteindelijk de consument. Om deze risico's te beheersen, wordt een acceptatieprocedure gehanteerd die recht doet aan de bijzondere risico's die De Hoop wil herverzekeren. De procedure is primair gericht op de medische acceptatie. In aanvulling daarop geldt voor hogere verzekerde kapitalen, naast de procedures die de cedent zelf intern hanteert, nog een eigen financiële acceptatieprocedure.

Jaarlijks vindt een onderzoek plaats naar sterfte per aandoening of groep van aandoeningen. Eveneens voert De Hoop jaarlijks een wettelijke toereikendheidstoets uit op basis van RJ-richtlijnen. Hierbij wordt de aangehouden balansvoorziening getoetst op toereikendheid. De resultaten van deze toets laten zien dat de balansvoorziening ontoereikend is (-€ 5.207). Ten gevolge van deze negatieve overwaarde is een aanvullende dotatie aan de voorziening verzekeringsverplichtingen opgenomen van € 5.207.

Winstbronnen

Verzekeringen in geld	2020	2019
Opbrengst uit beleggingen toegerekend aan verzekeringen	1.177	1.124
Af: Interesttoevoeging vvp	-873	-929
Resultaat op interest	305	195
Vrijval kosten uit premies	987	1.032
Vrijval kosten uit vvp	42	45
Kosten verrekend met vvp	-	-
Af: Bedrijfskosten	-2.338	-2.385
Af: Wijziging door verandering in kosten	-	-
Resultaat op kosten	-1.309	-1.308
Resultaat op kanssystemen	1.630	2.530
Wijziging a.g.v. veranderinging kanssystemen	-4	-3
Resultaat technische analyse	1.626	2.527
Totaal resultaat op grondslagen	622	1.414

Resultatendeling:		
Contractueel		-
Afhankelijk van bedrijfsresultaten	-	-550
Overig		-
Totaal beschikbaar gestelde resultatendeling	-	-550

Resultaat op grondslagen na resultatendeling	622	864
Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening	-5.207	-1.278
Saldo overige technische baten en lasten	153	-198
Sluitpost	-190	373
Resultaat Technische Rekening	-4.622	-239

Den Haag, 31 maart 2021

De directie

Gilbert Pluym

Seada van den Herik

Raad van Commissarissen

Lex Geerdes, voorzitter

Sibylla Bantema, vicevoorzitter

Marcel Levi

Erik Muetstege

Overige gegevens

Bestemming van de winst

In de Statuten is de regeling van de winst opgenomen in artikel 26.

Artikel 26 van de statuten luidt als volgt:

1. Van de vennootschappelijke winst zoals die blijkt uit de vastgestelde winst- en verliesrekening, zal jaarlijks een percentage worden gereserveerd, nadat daarop voorts in aftrek worden gebracht de niet gedelgde verliessaldi van de voorafgaande jaren.
2. De aldus resterende winst staat met inachtneming van het terzake in artikel 105 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde ter beschikking van de Algemene Vergadering van aandeelhouders.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en de Raad van Commissarissen van N.V.
Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop”

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” (de vennootschap) te Den Haag gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de winst- en verliesrekening over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
— Materialiteit van EUR 1,0 miljoen (2019: EUR 1,0 miljoen) — Circa 1,8% van het eigen vermogen (2019: circa 1,6% van het eigen vermogen)
Kernpunt
— Waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets
Oordeel
Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1,0 miljoen (2019: EUR 1,0 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het eigen vermogen (1,8%). Wij beschouwen het eigen vermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het eigen vermogen het best de lange termijn horizon reflecteert waarop de N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” stuurt. Omdat het eigen vermogen ook een belangrijke basis vormt voor de solvabiliteitspositie is dit tevens een belangrijk informatie-element voor gebruikers van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Commissarissen afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 50 duizend rapporteren aan hen alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel, geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij de directie, onder toezicht van de Raad van Commissarissen..

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij, samen met onze forensische specialisten, hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de vennootschap van toepassing is en hebben wij de directie en de Raad van Commissarissen verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben wij correspondentie met de vergunningverlenende en regelgevende autoriteit (De Nederlandsche Bank) geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de vennootschap onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief belastingen en financiële verslaglegging (waaronder voor de vennootschap specifieke wet- en regelgeving zoals RJ 605). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de vennootschap onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de volgende categorieën

geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben:

- Wet op het financieel toezicht (Wft) (inclusief de Solvabiliteit II-richtlijn (2009/138/EC));
- Besluit prudentiële regels Wft (Bpr Wft).

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij de volgende risicofactoren overwogen ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die relevant zijn voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's:

- omzetverantwoording (een verondersteld risico);
- het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door de directie (een verondersteld risico);
- het thuiswerken van de medewerkers van De Hoop als gevolg van COVID-19.

We hebben alleen het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management als (verondersteld) frauderisico geïdentificeerd.

Bij al onze controlewerkzaamheden hebben wij aandacht besteed aan het risico dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een evaluatie naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het management, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. Wij verwijzen naar het kernpunt van de controle 'Waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets', met hierin onze aanpak met betrekking tot hogere risico's vanwege schattingen waarbij het management zich baseert op significante oordeelsvorming.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan de directie en de Raad van Commissarissen. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- Wij hebben de opzet en het bestaan van en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die de frauderisico's dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraude-mitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben data-analyses uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico en hebben de belangrijkste schattingen beoordeeld op mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het management inclusief het uitvoeren van retrospectieve beoordelingen van schattingen van het voorgaande boekjaar. Waar wij onverwachte journaalboekingen of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden

uitgevoerd om in te spelen op elke geconstateerde onverwachte journaalboeking. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.

- Het beoordelen van zaken die zijn gerapporteerd via het incidentenregister en/of overige klachtenprocedures van de vennootschap en de resultaten van het onderzoek door de directie naar deze zaken.
- Wij passen elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak toe waaronder de verificatie met de Kamer van Koophandel van tegenrekeningen waarnaar betaald is gedurende het boekjaar.
- Wij hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen, dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- Wij hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.

Wij merken op dat onze controle is gebaseerd op de procedures die zijn beschreven in overeenstemming met de toepasselijke controlestandaarden. Naast de vereisten uit de controlestandaarden hebben wij de volgende aanvullende procedures uitgevoerd:

- Evaluatie van de gerapporteerde uitkomsten door de sleutelfunctiehouders Compliance, Risico Management en Internal Audit met betrekking tot het voldoen aan wet- en regelgeving;
- Analyse van de door De Hoop uitgevoerde Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA) en de toets hierop door de Compliance functie.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving, hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Wij merken op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat de directie verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Indien de gevolgen voor de jaarrekening van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) minder direct van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn

van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

Het kernpunt van onze controle

In het kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormt geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot dit kernpunt bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van het kernpunt moeten in dat kader worden gezien en niet als een afzonderlijk oordeel over dit kernpunt.

De waardering van de technische voorzieningen onder de richtlijn Solvabiliteit-II hebben wij opgenomen in het kernpunt "Waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets" omdat de waardering van de technische voorzieningen onder de richtlijn Solvabiliteit-II in belangrijke mate de basis vormt voor de toereikendheidstoets.

Waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets

Omschrijving

De technische voorzieningen van EUR 32 miljoen (inclusief overige technische voorziening), zijnde circa 33% van het balanstotaal per 31 december 2020, zijn voor de jaarrekening significant. De waardering van de technische voorzieningen voor verzekeringscontracten en de hiermee samenhangende toereikendheidstoets bevatten significante schattingen voor toekomstige kosten, rente, portefeuilleontwikkeling, levensverwachtingen en overige aannames. Voor de berekeningen worden complexe actuariële modellen gebruikt en de schattingen vragen een hoge mate van oordeelsvorming door de directie.

Een verandering in de inschattingen en aannames heeft direct een impact op de waardering van de (overige) technische voorzieningen en daarmee het eigen vermogen en, gezien het tekort uit de toereikendheidstoets, de winst- en verliesrekening. Per 31 december 2020 is sprake van een tekort uit de toereikendheidstoets van EUR 6,5 miljoen (2019: EUR 1,3 miljoen). De toename van het tekort is ten laste van het resultaat over het boekjaar gebracht en heeft geleid tot een stijging van de Overige technische voorziening.

Wij beschouwen de waardering van de technische voorzieningen en de hiermee samenhangende toereikendheidstoets als kernpunt in onze controle.

De directie heeft in de toelichting Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en presentatie en in de Toelichting op de balans noot 7 de gebruikte grondslagen en assumpties van de waardering van de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets uiteengezet. Tevens heeft de directie in de Toelichting op de balans

noot 7 het verloop van de technische voorzieningen en de uitkomst van de toereikendheidstoets uiteengezet.

Onze aanpak

Onze belangrijkste controlewerkzaamheden omvatten:

- Toetsen van de opzet en bestaan, en waar relevant de werking, van de interne beheersmaatregelen omtrent de waardering van de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets. Dit omvat onder andere beheersmaatregelen rondom data, assumpties en berekeningen die ten grondslag liggen aan de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets en de review hierop en rapportage hierover door de Solvabiliteit-II actuariële functiehouder.
- Met ondersteuning van onze actuariële specialisten controleren van de technische voorzieningen en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses en berekeningen.
- Evalueren van de plausibiliteit van de uitkomsten van de intern uitgevoerde berekeningen, inclusief de gebruikte actuariële en economische assumpties, zoals toekomstige kosten, rente, portefeuilleontwikkeling en levensverwachtingen. De onderbouwing van de kostenvoorziening vormde hierin het belangrijkste aandachtspunt dit jaar.
- Toetsen van de juiste toerekening (afgrenzing) van kasstromen aan de bestaande en het nieuwe herverzekeringscontract dat per 1 januari 2021 ingaat.
- Evalueren van de actuariële analyses op redelijkheid en aanvaardbaarheid aan de hand van ervaringsgegevens, marktdata en geschatte versus werkelijke uitkomsten in het verleden.
- Aan de hand van de uitkomsten van onze werkzaamheden evalueren of de risicohouding van de directie bij het vaststellen van de schattingen is veranderd ten opzichte van vorig jaar.
- Evalueren of de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening in overeenstemming met RJ 605.

Onze observatie

Wij vinden dat de gehanteerde actuariële en economische assumpties voor de vaststelling van de technische voorzieningen (inclusief overige technische voorzieningen) evenwichtig zijn en zijn van mening dat de technische voorzieningen (inclusief overige technische voorzieningen) neutraal zijn bepaald. De toelichting op de technische voorzieningen en de daaraan gerelateerde risico's in de jaarrekening achten wij toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 1 april 2020 benoemd als accountant van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” voor de controle van het boekjaar 2020 en zijn sinds boekjaar 2014 de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van Organisaties van Openbaar Belang geleverd.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haarwerkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

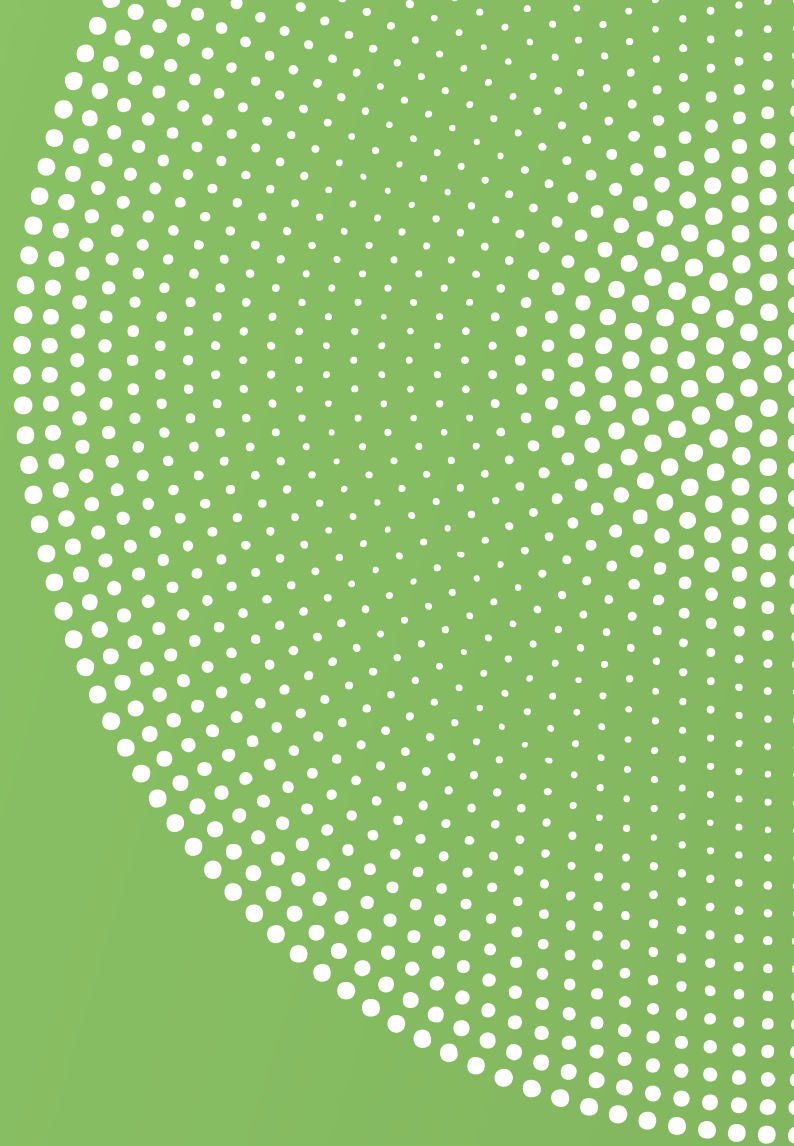
Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van een jaarrekeningcontrole is te vinden op de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) op: http://www.nba.nl/NL_oob_01

Deze beschrijving vormt onderdeel van onze controleverklaring.

Utrecht, 31 maart 2021

KPMG Accountants N.V.

P. Smit RA

N.V. Levensverzekering-Maatschappij 'De Hoop'
Anna van Saksenlaan 10 2593 HT Den Haag

070 - 342 1313
info@dehoopleven.nl
www.dehoopleven.nl